

Q2

גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים

[קישור לדוח נגיש](#)

סיכון שוק בגישה הסטנדרטית (MR ₁)	25
סיכון ריבית (IRRBB) בתיק הבנקאי	26
סיכון מניית	26
סיכון נזילות	26
יחס כיסוי הנזילות - טבלת גילויים	26
עיקריים (LIQ ₁)	
סיכון נזילות - גילוי איכותי	27
וגילויים נוספים בגין יחס כיסוי הנזילות (LIQA)	
סיכונים נוספים	28
סיכון תפעולי	28
סיכונים אחרים	29
תוספות	30
נספח: מילון מונחים	31

גילוי נוסף לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים - רשימת לוחות	3
יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון	4
יחסים פיקוחיים עיקריים (KM ₁)	4
רקע כללי ועקרונות כללים לדיווח	5
גישת התאגיד הבנקאי לניהול סיכונים	7
הסיכונים המובילים והמתפתחים המהותיים	7
סקירת נכסי סיכון משוקללים (OV ₁)	7
מידע נוסף על חשיפה לסיכון והערכתו שאינו נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3	8
הון ומינוף	8
הרכב ההון	8
הלימות ההון	9
יחס המינוף	9
השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (LR ₁)	9
גילוי על יחס המינוף (LR ₂)	10
סיכון אשראי	10
איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR ₁)	17
שיטות להפחתת סיכון אשראי - סקירה (CR ₃)	18
הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקולות סיכון (CR ₅)	19
סיכון אשראי של צד נגדי	20
ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR ₁)	20
הקצאת הון בגין התאמות שערון לסיכון אשראי (CCR ₂) (CVA)	20
סיכון שוק	21

גילוי נוסף לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים – רשימת לוחות

עמוד

4	יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)
7	סקירת נכסי סיכון משוקללים (OV1)
8	רכיבי ההון לצורך חישוב יחס הון
9	השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (LR1)
10	גילוי על יחס המינוף (LR2)
11	סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק על בסיס מאוחד
17	איכות האשראי של חשיפות אשראי
18	שיטות להפחתת סיכון אשראי - גילוי כמותי
19	חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון
20	ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1)
20	הקצאת הון בגין התאמות שערך לסיכון אשראי (CCR2) (CVA)
21	הקשר בין סעיפי מאזן לבין פוזיציות שנכללו בגילוי על סיכון השוק
22	פירוט החשיפה הקבוצתית והמגבלות - במדד רגישות השווי הכלכלי לשינויים מקביליים של עקומי הריבית ב-100 נק' בסיס (מודל ה-EVE)
22	פירוט החשיפה הקבוצתית והמגבלות - ירידת השווי החשבונאי בתרחישי ביניים
23	פירוט החשיפה במונחי ה-VaR הכולל
23	פירוט החשיפה במונחי ה-VaR על פעילות המסחר
24	התפלגות השקעת הון בפועל ביחס למגבלות שנקבעו (הנתונים מוצגים ביחס להון)
24	נתונים (חשבונאיים) אודות היקפי הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים, של הבנק והחברות המאוחדות שלו
25	פירוט הקצאת הון לסיכונים השוק לפי הגישה הסטנדרטית
26	יחס כיסוי הנזילות - טבלת גילויים עיקריים (LIQ1)
27	פירוט מבנה כרית הנזילות
27	התפלגות יחס כיסוי הנזילות לפי ישויות משפטיות בקבוצה (ממוצע לרבעון)
28	נכסים זמינים ולא מוגבלים

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 26 באוגוסט 2020, במסגרת אישור הדוח לרבעון שני 2020, הוחלט לאשר ולפרסם את הדיווח בנושא "הגילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים". למידע רלבנטי נוסף, יש לעיין בפרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה, הן בדוח שנתי 2019 והן בדוח רבעון שני 2020 וכן במסמך "הגילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם במסגרת דוח שנתי 2019.

● יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי

סיכון

יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)

30.6.2019	30.9.2019	31.12.2019	31.03.2020	30.6.2020	
במיליוני שקלים חדשים					
					הון זמין
18,505	18,788	19,009	19,218	19,391	הון עצמי רובד 1
18,318	18,618	18,895	19,092	19,104	הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
19,039	19,322	19,543	19,574	19,747	הון רובד 1
18,318	18,618	18,895	19,092	19,104	הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
23,746	24,053	25,564	25,162	25,043	הון כולל
21,106	21,439	23,004	23,375	23,919	הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר
					נכסי סיכון משוקלים
178,452	180,483	184,446	192,299	192,355	סך הכל נכסי סיכון משוקלים
					יחסי הלימות הון (באחוזים), לפי הוראות המפקח על הבנקים
10.37	10.41	10.31	9.99	10.08	יחס הון עצמי רובד 1
10.32	10.32	10.24	9.93	9.92	יחס הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
10.67	10.71	10.60	10.18	10.27	יחס הון רובד 1
10.32	10.32	10.24	9.93	9.92	יחס הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
13.31	13.33	13.86	13.09	13.02	יחס הון כולל
11.89	11.88	12.47	12.16	12.42	יחס הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר
9.20	9.20	9.20	8.20	8.19	יחס הון עצמי רובד 1 הנדרש ע"י המפקח על הבנקים
1.17	1.21	1.11	1.79	1.89	יחס הון עצמי רובד 1 מעבר לנדרש ע"י המפקח על הבנקים
					יחס המינוף, לפי הוראות המפקח על הבנקים
269,827	272,349	284,621	299,425	306,712	סך החשיפות (במיליוני שקלים חדשים)
7.1	7.1	6.9	6.5	6.4	יחס המינוף (באחוזים)
6.8	6.8	6.6	6.3	6.2	יחס המינוף, לפני השפעת הוראות מעבר (באחוזים)
					יחס כיסוי נזילות, לפי הוראות המפקח על הבנקים
42,384	42,897	47,875	53,421	61,403	סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה
31,800	34,747	39,494	41,472	44,839	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
133.3	123.5	121.2	128.8	136.9	יחס כיסוי נזילות (באחוזים)

רקע כללי ועקרונות כללים לדיווח

רקע כללי: הדוח שלהלן ("דוח הסיכונים") הוכן בהתאם להוראות הדיווח של המפקח על הבנקים בדבר "דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים".

יצוין כי בהוראה המעודכנת הוגדרה באופן מפורש תדירות דרישות הגילוי הכמותיות והאיכותיות. כיוון שחלק ניכר מדרישות הגילוי הוגדרו כדרישות בתדירות שנתיים בלבד, יש לעיין בדוח זה יחד עם דוח הסיכונים שפורסם במסגרת דוח שנתי 2019 ויחד עם דוח שנתי 2019 ודוח רבעון שני 2020. לפרטים נוספים, ובכלל זה פרטים בדבר "עקרונות כלליות לדיווח", ראו דוח הסיכונים שפורסם במסגרת דוח שנתי 2019 (עמ' 6).

עקרונות כללים לדיווח. לקראת פרסום דוח הסיכונים הראשון, במסגרת דוח שנתי 2015, נקבעו עקרונות כלליים לדיווח, אשר תקפו ועודכנו במסגרת היערכות ליישום הוראת הדיווח המעודכנת, והכל בכפוף להוראות הדיווח.

- דוח הסיכונים הינו חלק אינטגרלי מהדוח השנתי, ובהתאמה יחולו לגביו התהליכים החלים על הדוח השנתי (ובכלל זה: בקרות ונהלים לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי (SOX), הצהרות המנכ"ל והחשבונאי הראשי על הגילוי);
- כדי להעמיד דיווח ראוי, ולמנוע חזרות על פרטים, נקבע כי מסמך הגילוי העיקרי בתחום ניהול הסיכונים יהיה דוח הסיכונים. בנושאים בהם נדרש גילוי בשני המסמכים - הגילוי הנרחב יינתן בדוח הסיכונים ואילו בפרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה יובא תקציר מצומצם ביותר, ותיכלל הפניה לדוח הסיכונים. בנושאים בהם ישנן דרישות גילוי ספציפיות המתייחסות לפרק "סקירת הסיכונים" - הגילוי יינתן בדרך כלל רק בפרק זה;
- אוכלוסיית הסיכונים אליה יתייחס הבנק תהיה בהלימה לסיכונים שזוהו והוצגו במסגרת תהליך הערכת הנאותות ההונית (ה-ICAAP);
- הגילויים יתארו את הפעילויות העיקריות של הקבוצה ואת הסיכונים המשמעותיים, תוך התבססות על נתונים ומידע רלבנטיים;
- הגילויים יכללו מידע איכותי ומידע כמותי מספיק על התהליכים של הקבוצה לצרכי זיהוי, מדידה וניהול של הסיכונים. רמת הפירוט של גילויים אלה תהיה מידתית;
- על מנת לסייע למשתמשים להבין בצורה טובה יותר את הסיבולת לסיכון/תיאבון לסיכון של הקבוצה, הגילויים יהיו גמישים בצורה שתאפשר לשקף את האופן שבו ההנהלה הבכירה והדירקטוריון מעריכים ומנהלים סיכונים ואסטרטגיה באופן פנימי בארגון;
- נקבע מנגנון בעל אופי בקרתי, להבטיח נאותות ורלבנטיות הגילויים שייכללו בדוח, על בסיס תהליכי העבודה המיושמים במסגרת הערכת הנאותות ההונית (ה-ICAAP) ובמסגרת הכנת מסמך הסיכונים הרבעוני;
- תינתן תשומת לב לשינויים מהותיים במיוחד בנתונים, ולבחינת הצורך במתן הסברים לשינויים אלה.

התפתחויות עיקריות במחצית הראשונה של שנת 2020 התפרצות נגיף הקורונה

כללי: ברבעון הראשון של שנת 2020 התפרץ נגיף חדש, מסוג "קורונה", שהתפשט במהירות למרבית המדינות בעולם תוך גרימת תחלואה נרחבת ושיעור תמותה משמעותי. בחודש מרס 2020 הכריז ארגון הבריאות העולמי על נגיף הקורונה כ"מגיפה עולמית".

בעקבות התפרצות הנגיף, ממשלות בכל רחבי העולם, ובכללם בישראל, נקטו בצעדי התגוננות, אשר כללו הגבלת המעבר בין מדינות, אמצעי בידוד כדי הטלת סגר, הגבלות על סוגים שונים של פעילויות ועסקים וכיוצ"ב. הצעדים האמורים הביאו לפגיעה משמעותית בפעילות העסקית, לעליה בשיעורי האבטלה, לפגיעה ביכולת השרידות הכלכלית של עסקים ולפגיעה בהכנסות ובצריכה של משקי הבית (ראו "התפתחויות כלכליות עיקריות" בדוח רבעון שני 2020, פרק ג'). לאחר ירידה ניכרת בהיקף התחלואה בישראל, בחודשים מאי - יוני, ניכרה בחודש יולי התפרצות נוספת, רחבת היקף, של התחלואה.

היערכות הבנק. עם תחילת המשבר מיקדה הנהלת הבנק את מלוא תשומת הלב הניהולית במשבר ובהשלכותיו. צוותי עבודה חוצי ארגון, בראשות מנכ"ל הבנק, ניהלו את הרבדים השונים של פעילות הבנק תחת המשבר, תוך מעקב הדוק אחר ההתפתחויות ונקיטת פעולות לצמצום הסיכונים השונים ולשמירת המשכיות העסקית. החטיבות העסקיות הגבירו את פעילויות הניטור והבקרה אחר מצב תיק האשראי ותיק הנכסים הפיננסיים של הבנק.

במקביל לניהול המשבר, החלו לפעול צוותים חוצי ארגון, בהובלת חטיבת תכנון, אסטרטגיה וכספים, לתכנן היערכות הבנק לציאה ממשבר הקורונה ולייזום מהלכים בתחום זה.

תמיכה בלקוחות. מאז תחילת משבר הקורונה והמגבלות שהוטלו על הפעילות המשקית, הבנק נערך על מנת לסייע ללקוחותיו להתמודד עם אי הודאות הכלכלית ולצלוח את המשבר (ראו בדוח רבעון שני 2020, "פעילות הקבוצה לפי ממזרי פעילות עיקריים - נתונים כמותיים ופעילויות עיקריות").

תפעול והמשכיות עיסקית. הבנק הוגדר על ידי ממשלת ישראל כנותן שירותים חיוניים למשק, וככזה, המשיך בפעילות רציפה, אך במתכונת חירום, בהתאם להנחיות משרד הבריאות והוראות הפיקוח על הבנקים. כתוצאה מהאמור חלה מאמצע חודש מרס ירידה הדרגתית בהיקף הפעילות, תוך התמקדות בפעילויות שהוגדרו על ידי הבנק כחיוניות. פעילות הסניפים צומצמה באופן הדרגתי וחלק מהסניפים נסגרו לקהל הלקוחות. מאז תחילת חודש מאי החל הבנק בחזרה הדרגתית לפעילות מלאה. החל מאמצע חודש מאי חזר מערך הסניפים בבנק ובבנק מרכזי דיסקונט לפעול במתכונת מלאה.

משאבי אנוש. בתקופה בה הבנק פעל במתכונת שעת חירום, בהתאם להנחיות, צומצם כוח האדם שנדרש להגיע פיזית למתקני הבנק, כאשר חלק מהעובדים המשיכו לעבוד במתכונת של עבודה מרחוק (ראו "ההון האנושי" בדוח רבעון שני 2020). החל מאמצע חודש מאי חזר הבנק לעבודה במתכונת מלאה, אולם עם העליה החדה בתחלואה, החל מחודש יולי, הבנק נערך להידוק ההתנהלות בהמשכיות העסקית, חזרה לפיצולים, עבודה מרחוק וקפסולות.

הפחתת דרישות ההון והפסקת תשלומי דיבידנד. על רקע התפשטות נגיף הקורונה ובמטרה לתמוך בצרכי האשראי של לקוחותיו בתקופה זו, החליט דירקטוריון הבנק, להתאים את יעד יחס הון עצמי רובד 1 ל-8.9% (במקום 9.9% קודם לכן), כפי שמאפשרת הוראת השעה שפרסמה המפקחת על הבנקים. במקביל, החליט דירקטוריון הבנק כי הבנק יפסיק בשלב זה חלוקת דיבידנדים.

עליה ברמת הסיכון. משבר הקורונה והשלכותיו המקומיות והעולמיות הובילו לעליה בסיכון במרבית תחומי הסיכון המנוהלים. להערכת הבנק, גברה במיוחד החשיפה לסיכון האשראי ולסיכון התפעולי:

- סיכון האשראי - לאור העליה בסיכון איכות הלווים ואיכות תיק האשראי.
- סיכון תפעולי - לאור התאמות ושינויים שבוצעו בתהליכים ובבקורות, כנגזרת של שינויים רגולטוריים ופנימיים וכן לאור העליה בסיכונים מעילות והונאות, כנגזרת של מעבר לפעילות דיגיטלית, הרחבת הרשאות, צמצום כוח אדם ומעבר לעבודה מרחוק. היבטים אלו משפיעים גם על עליה בסיכון הסייבר.

בנוסף, חלה עליה בסביבת הסיכון על רקע ההערכה הנוכחית בדבר ההשלכות האפשריות של המשבר על הכלכלה המקומית והעולמית (ראו "טבלת גורמי סיכון" בדוח רבעון שני 2020).

גידול בהפסדי אשראי. להערכת הבנק, משבר הקורונה עשוי להמשיך להשפיע על מצבם של לווים ועל יכולת ההחזר שלהם, אם כי בשלב זה קיימת אי ודאות משמעותית בדבר עוצמת המשבר ומשך הזמן בו הוא צפוי להשפיע. על רקע האמור החליט הבנק להגדיל ברבעון הנוכחי את ההפרשה הקבוצתית, בכדי לשקף את הגידול בהפסדי האשראי המוערכים לתקופה בגין לווים שנפגעו מהמשבר אולם טרם זוהו (היינו לווים אשר המידע לגביהם אינו מעלה בשלב זה את הצורך לערוך בגינם הפרשה פרטנית להפסדי אשראי).

ברבעון השני הבנק שמר על רמת הפרשות קרובה לזו שנערכה ברבעון הראשון, לאחר שברבעון הראשון הבנק הגדיל את ההפרשה הקבוצתית באופן משמעותי.

במחצית הראשונה של שנת 2020 נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי בסך של 1,188 מיליון ש"ח, לעומת הוצאות בסך של 277 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 328.9%. העליה נובעת בעיקר מהשלכות המשבר, ובפרט מגידול בהפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בשל עליית אי הוודאות נוכח משבר הקורונה.

יצוין כי הוצאה בגין הפסדי אשראי במחצית הראשונה של שנת 2020 נבחנה, בין השאר, גם אל מול חישוב בתרחישים שונים, שהבנק עורך מעת לעת.

(ראו בדוח רבעון שני 2020 "ההוצאות בגין הפסדי אשראי" בסעיף "התפתחות ההכנסות וההוצאות"; "סיכונים אשראי"; ו-"הפרשה להפסדי אשראי - הפרשות על בסיס קבוצתי" בסעיף "מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים").

השפעות על שווי תיק ניירות הערך. במהלך חודש מרס חלו ירידות חדות בשוקי ההון בישראל ובעולם כולו, אשר באו לידי ביטוי בירידה בשווי הנכסים הסחירים של הבנק, בעיקר בתיק אגרות החוב הזמין למכירה. במהלך הרבעון השני חלה התאוששות בשוקי ההון, אשר קיזזה את הירידה בשווי תיק ניירות הערך שחלה ברבעון הראשון.

המשך תנאי אי הוודאות. ההשלכות הכלכליות של משבר הקורונה תלויות בטווח הזמן עד לעצירת התפשטות המגיפה, בעוצמת הצעדים שיינקטו בארץ ובעולם לסיוע להתאוששות המשק ובקצב ההתאוששות המשקית והחזרת ענפי המשק השונים לפעילות מלאה. אי הוודאות כאמור מתעצמת נוכח החשש מגלים נוספים של התפרצות המגיפה וההשלכות של גלים נוספים אלה. הבנק וחברות הבת העיקריות ממשיכים לעקוב אחר ההתפתחויות בנושא זה ובוחנים את ההשלכות האפשריות על סקטורים ולקוחות, אשר עשויים להיות מושפעים מהמצב (לרבות השפעת הירידות בשווקים). להערכת הבנק, משבר הקורונה עשוי להמשיך להשפיע על מצבם של לווים ועל יכולת ההחזר שלהם, אם כי בשלב זה, כאמור, קיימת אי ודאות משמעותית בדבר עוצמת המשבר ומשך הזמן בו הוא צפוי להשפיע. בהתאם, להערכת הבנק קיים חשש להמשך הפגיעה ברווחיות הקבוצה, אולם בשלב זה, לא ניתן להעריך את היקפה.

הפקת לקחים. עם סיום הגל הראשון וחזרה לשגרת קורונה ביצע הבנק תהליך הפקת לקחים קבוצתי, אשר נתן מענה גם לציפיות הפיקוח בנושא. במסגרת תהליך הפקת הלקחים גובשה תוכנית עבודה מפורטת להשלמת ההיערכות להתמודדות עם גלי תחלואה נוספים, שכללה התייחסות להיבטי המשכיות העסקית, לשירות ללקוחות (טלפוני ובדיגיטל), לעבודה מרחוק, לטכנולוגיות, לתשתיות וסייבר ועוד. במרבית הנושאים שמופו הטיפול הושלם.

מידע צופה פני עתיד. הערכות הבנק בדבר השלכותיו האפשריות של המשבר, הן בבחינת מידע צופה פני עתיד, המבוסס על המידע הקיים בידי הבנק במועד עריכת הדוח. הערכות אלה עשויות שלא להתממש או להתממש באופן שונה מהמוערך על ידי הבנק. לפרטים נוספים, ראו בדוח רבעון שני 2020.

גישת התאגיד הבנקאי לניהול סיכונים

לפרטים בדבר פרופיל הסיכון של קבוצת דיסקונט ולפרטים בדבר טבלת גורמי סיכון, ראו בפרק ג' לדוח הדירקטוריון וההנהלה - "סקירת הסיכונים" בדוח שנתי 2019 (עמ' 47, 76-77).

טיוטות והוראות שפורסמו במהלך הרבעון השני של שנת 2020

עדכון לקובץ שאלות ותשובות ליישום צו איסור הלבנת הון והוראת ניהול בנקי תקין מס' 411. פורסם ביום 5 באפריל 2020. **הנחיות רשות איסור הלבנת הון ומימון טרור בנושא יישום גישה מבוססת סיכון בתחום הנכסים הוירטואליים.** ראו להלן "סיכונים אחרים".

לפרטים בדבר הוראות שפורסמו הנוגעות לחברות כרטיסי אשראי, ראו "הפעילות בתחום כרטיסי האשראי" בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדוח רבעון שני 2020. לפרטים בדבר טיוטות והוראות נוספות שעשויה להיות להן השלכת בתחומים השונים של ניהול סיכונים, ראו בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדוח רבעון שני 2020.

הסיכונים המובילים והמתפתחים המהותיים

הבנק רואה בסיכונים המודל העסקי, סיכונים סייבר ואבטחת מידע, סיכונים מודלים, היבטי הגנת הפרטיות וסיכון התנהגותי, סיכונים מובילים ומתפתחים המהותיים ביותר. לפרטים נוספים, ראו דוח הסיכונים, אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון באתר הבנק, באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך ובאתר מאי"ה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (עמ' 14-15).

סיכון סביבת המקרו. נוכח משבר הקורונה, חלה עליה בסיכון סביבת המקרו ברבעון הראשון של שנת 2020 לאור ההשלכות המהותיות שצפויות למשבר על הכלכלה המקומית והעולמית ועל השווקים. המשבר הוביל לעליה בסיכון במרבית תחומי הסיכון המנוהלים ובמיוחד בסיכון האשראי ובסיכון התפעולי. בשלב זה קיימת אי הודאות משמעותית בדבר עוצמת המשבר ומשך הזמן בו הוא צפוי להשפיע על פעילות המשק העולמי והמקומי ועל ענף הבנקאות ובכלל זה על קבוצת דיסקונט. לפרטים נוספים, ראו לעיל "התפרצות נגיף הקורונה".

סקירת נכסי סיכון משוקללים (OV1)

דרישות הון	נכסי סיכון משוקללים	
מזעריות	31.03.2020	30.06.2020
30.06.2020		
במיליוני שקלים חדשים		
19,051	162,941	162,969
350	3,330	2,991
261	2,216	2,235
25	208	218
645	4,683	5,301
20,332	173,378	173,714
482	4,542	4,127
1,697	14,379	14,514
22,511	192,299	192,355
		סך הכל

העליה בסיכון שוק במחצית הראשונה של השנה נבעה בעיקר מהקצאת ההון בגין סיכון שער חליפין שהיתה בסוף הרבעון השני. העליה בנכסי סיכון בגין סיכון CVA נבעה בעיקר משינויים בעקומי הריבית וההשפעה שלהם על סכום ההון שנדרש להקצות בגין הפעילות בניו יורק.

גילוי על הקשר בין המאזן לבין רכיבי ההון הפיקוחי

לפרטים בדבר התאמות הנדרשות בין המאזן בדוחות הכספיים שפורסמו ובין רכיבי ההון הפיקוחי, ראו בדוח הסיכונים אשר פורסם במסגרת דוח שנתי 2019 (עמ' 88-96).

מידע נוסף על חשיפה לסיכון והערכתו שאינו נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3

לפרטים בדבר ריכוז של תנועות ושינויים בנכסים משוקללים בסיכון ובדבר הקשר בין נכסים משוקללים בסיכון לבין הפעילויות העסקיות והסיכונים המתייחסים, בהתאם למגדרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק, ראו בדוח הסיכונים אשר פורסם במסגרת דוח שנתי 2019 (עמ' 15-16).

• הון ומינוף

התפתחויות עיקריות במחצית הראשונה של שנת 2020

פעילות הקבוצה במהלך המחצית הראשונה של שנת 2020 עמדה בצל משבר נגיף הקורונה, שהתפרץ בתחילת הרבעון הראשון וחולל, בין היתר, משבר כלכלי משמעותי.

משבר הקורונה גרם להקטנת הרווח הנקי של הקבוצה במחצית הראשונה של השנה, אשר פגע ביחס ההון. הרבעון הראשון התאפיין בירידות חדות בשוקי ההון בישראל ובעולם כולו, אשר באו לידי ביטוי בירידה בשווי הנכסים הסחירים של הבנק. ההשפעה על קרן ההון של הבנק התמתנה כתוצאה מההשפעה המקזזת של הירידה בהתחייבות לזכויות עובדים. העלויות שהיו בשוקים במהלך הרבעון השני, קיזזו את ההשפעות שנצפו ברבעון הראשון. בסיכום המחצית הראשונה, שווי תיק איגרות החוב הזמין למכירה, עלה אך עלייה זו קוזזה כמעט במלואה על ידי העלייה בערך ההתחייבות לזכויות עובדים, כך שלא חל שינוי מהותי ביחס ההון בגין שינויים אלו במהלך התקופה.

הרכב ההון

רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר	30 ביוני	
2019	2019	2020
במיליוני שקלים חדשים		
א. הון עצמי רובד 1		
19,193	18,668	19,523
(178)	(186)	(226)
19,015	18,482	19,297
הון עצמי		
הבדלים בין ההון העצמי לבין הון עצמי רובד 1		
סך הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים		
התאמות פיקוחיות וניכויים		
164	160	207
(6)	3	(14)
158	163	193
סך-הכל התאמות פיקוחיות וניכויים לפני תוכנית ההתייעלות		
152	186	118
סך הכל הון עצמי רובד 1 לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים		
19,009	18,505	19,222
ב. הון רובד 1 נוסף		
534	534	356
סך הכל הון רובד 1 נוסף לאחר ניכויים		
534	534	356
ג. הון רובד 2		
3,844	2,612	3,040
2,092	2,017	2,174
85	78	85
6,021	4,707	5,299
-	-	-
סך-הכל הון רובד 2		
6,021	4,707	5,299

לפרטים בדבר הקשר בין המאזן לבין רכיבי ההון הפיקוחי, ראו בדוח הסיכונים אשר פורסם במסגרת דוח שנתי 2019 (עמ' 88-96).

הלימות ההון

לפרטים בדבר "הערכת הלימות ההון" ובדבר "תהליך תכנון ההון", ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 19-22).

יחס המינוף

כללי. יחס המינוף מוגדר כמידת ההון מחולק במדידת החשיפה. ההון לצורך המדידה הוא הון רובד 1. מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, החשיפות לנגזרים, החשיפות לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים (לפרטים בדבר הגורמים שעשויים להשפיע על יחס המינוף, ראו ביאור 25 סעיף 2 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019, עמ' 171, וביאור 9 סעיף 2 לדוחות הכספיים ביניים ליום 31 במרס 2020).

השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (LR1)

	30 ביוני		31 בדצמבר	
	2019	2020	2019	2020
במיליוני שקלים חדשים				
סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים	244,313	282,100	259,823	
ההתאמות בגין השקעות בישויות בתחום הבנקאות, הפיננסים, הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת האיחוד לצרכים פיקוחיים	-	-	-	
ההתאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אך לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף	-	-	-	
התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים	(750)	(1,592)	(1,253)	
התאמות בגין עסקאות מימון ניירות ערך	387	-	-	
התאמות בגין פריטים חוץ מאזניים (המרה של החשיפות החוץ מאזניות לסכומים שווי ערך אשראי)	24,124	24,251	24,265	
התאמות אחרות	1,753	1,953	1,786	
חשיפה לצורך יחס המינוף	269,827	306,712	284,621	

גילוי על יחס המינוף (LR2)

31 בדצמבר	30 ביוני		
2019	2019	2020	
במיליוני שקלים חדשים			
חשיפות מאזניות			
253,235	236,984	275,793	נכסים במאזן (למעט נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך, אך לרבות בטחונות והפרשה קבוצתית)
(164)	(160)	(207)	סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון רובד 1
253,071	236,824	275,586	סך חשיפות מאזניות (למעט בגין נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך)
חשיפות בגין נגזרים			
1,458	1,628	2,275	עלות השחלוף הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים
1,845	1,895	2,001	סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים
-	-	-	גילום ביטחונות שניתנו בגין נגזרים, שנוכו מהנכסים המאזניים בהתאם להוראות הדיווח לציבור
-	-	-	ניכויים של נכסי חייבים בגין בטחון משתנה במזומן שניתן בעסקאות בנגזרים
-	-	-	רגל צד נגדי מרכזי פטורה של חשיפות מסחריות שסולקו על ידי הלקוח
-	-	-	סכום נקוב אפקטיבי מתואם של נגזרי אשראי שנכתבו
-	-	-	קיזוזים נקובים אפקטיביים מתואמים וניכויי תוספות בגין נגזרי אשראי שנכתבו
3,303	3,523	4,276	סך חשיפות בגין נגזרים
חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך			
3,982	4,969	2,599	נכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך (ללא קיזוזים), לאחר התאמות בגין עסקאות שמטופלות כמכירה חשבונאית
-	-	-	סכומים שקוזזו של מזומנים לשלם ושל מזומנים לקבל מנכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך
-	387	-	חשיפת סיכון אשראי של צד נגדי בגין נכסי מימון ניירות ערך
-	-	-	חשיפות בגין עסקאות כסוכן
3,982	5,356	2,599	סך חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
חשיפות חוץ מאזניות אחרות			
95,920	92,993	99,914	חשיפה חוץ מאזנית בערך נקוב ברוטו
(71,655)	(68,869)	(75,663)	התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי
24,265	24,124	24,251	פריטים חוץ מאזניים
הון וסך החשיפות			
19,543 ¹⁾	19,039 ¹⁾	19,578 ¹⁾	הון רובד 1
284,621	269,827	306,712	סך החשיפות
יחס מינוף			
6.9	7.1	6.4	יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218

הערה:
(1) הון רובד 1 וסך החשיפות מוצגים לאחר ההקלה שנתן הפיקוח בגין תוכניות התייעלות.

סיכון אשראי

כללי. סיכון אשראי הינו סיכון לפגיעה מהותית בשווי הקבוצה וביכולתה להשיג את יעדיה כתוצאה מהרעה ביכולת של לווה או צד נגדי לעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק, בחלקן או במלואן.
למידע כללי על איכות סיכון האשראי (CRA), ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון באתר הבנק, באתר מג"א של רשות ניירות ערך ובאתר מאי"ה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (עמ' 24-30) ובדוח רבעון שני 2020.

התפרצות נגיף הקורונה

ברבעון הראשון של שנת 2020 התפרץ נגיף חדש, מסוג "קורונה", שהתפשט במהירות למרבית המדינות בעולם תוך גרימת תחלואה נרחבת ושיעור תמותה משמעותי. בחודש מרס 2020 הכריז ארגון הבריאות העולמי על נגיף הקורונה כ"מגיפה עולמית". בעקבות התפרצות הנגיף, ממשלות בכל רחבי העולם, ובכללם בישראל, נקטו בצעדי התגוננות, אשר כללו הגבלת המעבר בין מדינות, אמצעי בידוד כדי הטלת סגר, הגבלות על סוגים שונים של פעילויות ועסקים וכו'. הצעדים האמורים הביאו לפגיעה משמעותית בפעילות העסקית, לעליה בשיעורי האבטלה, לפגיעה ביכולת השרידות הכלכלית של עסקים ולפגיעה בהכנסות ובצריכה של משקי הבית.

להערכת הבנק, משבר הקורונה עשוי להמשיך להשפיע על מצבם של לווים ועל יכולת החזר שלהם, אם כי בשלב זה קיימת אי ודאות משמעותית בדבר עוצמת המשבר ומשך הזמן בו הוא צפוי להשפיע. על רקע האמור החליט הבנק להגדיל ברבעון הנוכחי את ההפרשה הקבוצתית, בכדי לשקף את הגידול בהפסדי האשראי המוערכים לתקופה בגין לווים שנפגעו מהמשבר אולם טרם זוהו. לפרטים נוספים, ראו "התפתחויות עיקריות במחצית הראשונה של שנת 2020". לפרטים בדבר "חובות ששונו תנאייהם במסגרת התמודדות עם נגיף הקורונה", ראו בדוח רבעון שני 2020.

סיכון אשראי לפי ענפי משק

להלן יובאו נתונים בדבר סיכון אשראי לפי ענפי משק. יצוין כי הגידול בהיקף האשראי הלא בעייתי שאינו בדירוג ביצוע, נובע בעיקר ממתן ביטוי לעליה בסיכון האשראי לנוכח הערכת השפעת משבר הקורונה על הפעילות הכלכלית במשק.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק על בסיס מאוחד

30 ביוני 2020											
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾							סיכון אשראי כוללי ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾							סיכון אשראי לא בעייתי שאינו בדירוג ביצוע ⁽⁵⁾				
ההוצאה התקופתית חשבונאיות ההפרשה בגין הפסדי נטו לתקופה אשראי	מחיקות יתרת	ההוצאה התקופתית חשבונאיות ההפרשה בגין הפסדי נטו לתקופה אשראי	מזה:	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך-הכל ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך-הכל ⁽⁶⁾	
במיליוני שקלים חדשים											
פעילות לווים בישראל											
19	2	4	7	14	993	1,266	46	14	1,229	1,289	חקלאות
15	4	9	274 ⁽²⁾	275	1,036	1,282	41	275	966	1,282	כרייה וחציבה
312	(10)	54	175	683	9,181	14,841	425	685	13,857	14,967	תעשייה
340	11	106	192	561	16,400	32,436 ⁽⁶⁾	379	561	31,543	32,483 ⁽⁶⁾	בינוי ונדל"ן - בינוי
163	(4)	69	151	241	11,030	12,522	374	241	12,071	12,686	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
20	3	10	3	35	2,142	2,817	20	35	3,095	3,150	אספקת חשמל ומים
549	34	153	219	517	18,933	22,579	909	517	21,293	22,719	מסחר
72	(2)	80	43	117	1,727	2,049	130	117	1,802	2,049	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
140	4	16	130	282	4,946	5,991	225	284	5,634	6,143	תחבורה ואחסנה
96	1	(4)	62	73	1,706	2,195	60	112	2,093	2,265	מידע ותקשורת
94	2	4	302	359	8,179	12,261	565	359	14,225	15,149	שירותים פיננסיים
196	23	132	72	134	5,394	7,687	611	134	6,966	7,711	שירותים עסקיים אחרים
48	-	18	12	123	8,004	9,122	79	123	8,954	9,156	שירותים ציבוריים וקהילתיים
2,064	68	651	1,642	3,414	89,671	127,048	3,864	3,457	123,728	131,049	סך-הכל מסחרי
290	6	90	2	408	39,456	44,090	2,926	408	40,756	44,090	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
905	128	325	197	543	30,426	65,827	2,849	543	62,443	65,835	אנשים פרטיים - אחר
3,259	202	1,066	1,841	4,365	159,553	236,965	9,639	4,408	226,927	240,974	סך-הכל ציבור
-	-	-	-	-	667	776	-	-	2,000	2,000	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	2,649	3,034	-	-	29,153	29,153	ממשלת ישראל
3,259	202	1,066	1,841	4,365	162,869	240,775	9,639	4,408	258,080	272,127	סך-הכל פעילות בישראל

הערות לטבלה ראו בעמוד הבא.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

30 ביוני 2020							סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾							סיכון אשראי לא בעייתי שאינו בדירוג ביצוע				
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾							סיכון אשראי לא בעייתי שאינו בדירוג ביצוע				
ההוצאה התקופתית חשבונאית הפרשה בגין הפסדי נטו	מחיקות	יתרת	מזה:				דירוג ביצוע	סך-הכל ⁽⁵⁾			
אשראי לתקופה	אשראי לתקופה	אשראי לתקופה	סך-הכל חובות ⁽²⁾	בעייתי ⁽⁵⁾ פגום ⁽²⁾	בעייתי ⁽⁵⁾ פגום ⁽²⁾	בעייתי ⁽⁵⁾ פגום ⁽²⁾	אשראי ⁽⁵⁾ ביצוע	אשראי ⁽⁵⁾ ביצוע	אשראי ⁽⁵⁾ ביצוע	אשראי ⁽⁵⁾ ביצוע	
במיליוני שקלים חדשים											
פעילות לווים בחו"ל											
3	-	1	-	-	205	293	169	-	124	293	חקלאות
-	-	-	-	-	-	-	-	-	317	317	כרייה וחציבה
60	(2)	(3)	-	339	3,218	5,924	82	339	6,259	6,680	תעשייה
2	(2)	(1)	-	-	133	200	1	-	200	201	בינוי ונדל"ן - בינוי
206	15	65	211	660	10,359	11,267	921	674	10,188	11,783	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
-	-	-	-	-	13	268	-	-	610	610	אספקת חשמל ומים
51	15	(6)	38	247	4,124	6,931	505	247	6,417	7,169	מסחר
31	-	20	39	87	1,486	1,533	874	87	601	1,562	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
9	-	3	-	-	731	771	-	6	946	952	תחבורה ואחסנה
1	-	-	5	5	106	174	18	5	272	295	מידע ותקשורת
9	-	1	-	-	1,074	2,324	45	-	10,510	10,555	שירותים פיננסיים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	6,927	6,927	מזה: סוכנויות פדרליות בארה"ב ⁽⁷⁾
16	-	9	-	109	732	1,001	2	109	1,034	1,145	שירותים עסקיים אחרים
32	-	14	-	64	3,514	3,788	454	64	4,026	4,544	שירותים ציבוריים וקהילתיים ⁽⁸⁾
420	26	103	293	1,511	25,695	34,474	3,071	1,531	41,504	46,106	סך-הכל מסחרי
2	-	1	-	6	250	254	5	6	243	254	אנשים פרטיים- הלוואות לדיר
13	-	4	-	7	1,343	1,998	4	7	1,987	1,998	אנשים פרטיים - אחר
435	26	108	293	1,524	27,288	36,726	3,080	1,544	43,734	48,358	סך-הכל ציבור
1	-	-	-	-	3,633	3,671	-	38	5,768	5,806	בנקים בחו"ל
14	-	14	-	-	1,584	1,584	-	-	3,220	3,220	ממשלות חו"ל
450	26	122	293	1,524	32,505	41,981	3,080	1,582	52,722	57,384	סך-הכל פעילות בחו"ל
3,709	228	1,188	2,134	5,889	195,374	282,756	12,719	5,990	310,802	329,511	סך-הכל

הערות:

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים, סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה וערבויות והתחייבויות על חשבון לקוחות בסך של 195,374 מיליון ש"ח, 39,015 מיליון ש"ח, 832 מיליון ש"ח, 5,857 מיליון ש"ח ו-88,433 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר. כולל קבוצות רכישה בסך של 204 מיליון ש"ח.
- (6) כולל ניירות ערך מגובי משכנתאות בסך של 6,301 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י GNMA ובסך של 626 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י FNMA ו-FHLMC.
- (7) כולל בעיקר איגרות חוב מוניציפליות ואיגרות חוב של מדינות בארה"ב.
- (8) כולל מסגרות אשראי בערבות בנקים שאינם מהקבוצה בסך של 7,293 מיליון ש"ח.
- (9) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (10) יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיר בסך של 203 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה, שהפריויקטים שהן בונות מצויים בהליכי בניה.
- (12) לאחר תאריך המאזן נפרע סך של כ-130 מיליון ש"ח בגין לווה מסויים.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

30 ביוני 2019											
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾						סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾					
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾											
ההוצאה התקופתית חשבונאית ההפרשה בגין הפסדי נטו לתקופה	מחיקות יתרת	ההוצאה התקופתית חשבונאית ההפרשה בגין הפסדי נטו לתקופה	מזה: סך-הכל חובות ⁽²⁾ בעייתיים ⁽⁵⁾ פגום	סך-הכל חובות ⁽²⁾ בעייתיים ⁽⁵⁾ פגום	סך-הכל חובות ⁽²⁾ בעייתיים ⁽⁵⁾ פגום	סיכון אשראי לא בעייתי שאינו בדירוג ביצוע	דירוג ביצוע אשראי ⁽¹⁾ בעייתי ⁽⁵⁾ ביצוע	סך-הכל ⁽¹⁾	סך-הכל ⁽¹⁾	סך-הכל ⁽¹⁾	סך-הכל ⁽¹⁾
אשראי	אשראי	אשראי	מזה: סך-הכל חובות ⁽²⁾ בעייתיים ⁽⁵⁾ פגום	מזה: סך-הכל חובות ⁽²⁾ בעייתיים ⁽⁵⁾ פגום	מזה: סך-הכל חובות ⁽²⁾ בעייתיים ⁽⁵⁾ פגום	סיכון אשראי לא בעייתי שאינו בדירוג ביצוע	דירוג ביצוע אשראי ⁽¹⁾ בעייתי ⁽⁵⁾ ביצוע	סך-הכל ⁽¹⁾	סך-הכל ⁽¹⁾	סך-הכל ⁽¹⁾	סך-הכל ⁽¹⁾
במיליוני שקלים חדשים											
פעילות לווים בישראל											
15	-	-	4	11	881	1,169	54	11	1,116	1,181	חקלאות
3	-	(1)	-	9	683	1,335	-	9	1,334	1,343	כרייה וחציבה
242	15	17	191	475	8,934	14,286	334	475	13,548	14,357	תעשייה
239	13	59	138	314	14,915	⁽⁶⁾ 30,974	347	314	30,327	⁽⁶⁾ 30,988	בינוי ונדל"ן - בינוי
84	(11)	(25)	258	300	10,317	11,633	207	300	11,231	11,738	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
8	-	-	2	12	1,685	2,660	18	12	3,038	3,068	אספקת חשמל ומים
341	34	42	219	346	16,844	20,031	423	346	19,402	20,171	מסחר
18	2	2	111	137	1,664	1,947	79	137	1,747	1,963	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
72	12	18	48	69	5,212	6,741	113	73	6,591	6,777	תחבורה ואחסנה
110	1	(26)	63	66	1,918	2,355	65	66	2,248	2,379	מידע ותקשורת
97	1	-	299	300	10,635	12,901	39	300	15,709	16,048	שירותים פיננסיים
79	19	24	38	83	5,261	7,379	578	83	6,736	7,397	שירותים עסקיים אחרים
19	2	7	9	17	4,228	5,279	125	17	5,141	5,283	שירותים ציבוריים וקהילתיים
1,327	88	117	1,380	2,139	83,177	118,690	2,382	2,143	118,168	122,693	סך-הכל מסחרי
196	6	17	-	347	34,743	38,102	2,864	347	34,891	38,102	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
665	126	143	171	541	30,659	64,411	2,126	541	61,761	64,428	אנשים פרטיים - אחר
2,188	220	277	1,551	3,027	148,579	221,203	7,372	3,031	214,820	225,223	סך-הכל ציבור
-	-	-	-	-	174	312	2	-	878	880	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	2,191	2,591	-	-	25,297	25,297	ממשלת ישראל
2,188	220	277	1,551	3,027	150,944	224,106	7,374	3,031	240,995	251,400	סך-הכל פעילות בישראל

הערות לטבלה ראו בעמוד הבא.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

30 ביוני 2019							סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾							הפסדי אשראי ⁽⁴⁾				
מזה:							סיכון אשראי לא בעייתי				
סך-הכל חובות ⁽²⁾ ו ⁽¹⁾ בעייתי ⁽⁵⁾ פגום							סך-הכל ⁽⁶⁾				
ההוצאה התקופתית חשבונאיות הפרשה בגין הפסדי נטו	מחיקות	יתרת	ההוצאה התקופתית חשבונאיות הפרשה בגין הפסדי נטו	מחיקות	יתרת	ההוצאה התקופתית חשבונאיות הפרשה בגין הפסדי נטו	מחיקות	יתרת	ההוצאה התקופתית חשבונאיות הפרשה בגין הפסדי נטו	מחיקות	יתרת
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי
פעילות לווים בחו"ל											
2	-	-	-	-	169	266	-	-	266	266	266
-	-	-	-	-	-	-	-	-	182	182	182
52	(1)	11	8	270	3,632	5,556	194	270	5,322	5,786	5,786
1	-	(5)	-	123	152	-	-	-	247	247	247
126	(1)	(8)	112	289	8,298	10,056	495	289	9,447	10,231	10,231
1	-	(1)	-	4	41	173	-	4	333	337	337
69	(3)	15	-	606	4,212	6,216	494	606	5,169	6,269	6,269
9	-	(4)	40	40	1,508	1,566	-	40	1,552	1,592	1,592
8	-	-	2	2	792	805	-	10	907	917	917
1	-	(2)	5	5	92	132	-	5	406	411	411
9	-	(6)	-	-	1,579	2,513	101	-	10,079	10,180	10,180
-	-	-	-	-	-	-	-	-	6,619	6,619	6,619
8	-	-	-	46	628	962	8	46	910	964	964
18	-	4	24	24	3,472	3,834	452	24	4,521	4,997	4,997
304	(5)	4	191	1,285	24,546	32,231	1,744	1,294	39,341	42,379	42,379
1	-	(1)	-	6	218	220	13	6	201	220	220
7	(1)	(3)	-	-	1,210	2,062	33	-	2,035	2,068	2,068
312	(6)	-	191	1,291	25,974	34,513	1,790	1,300	41,577	44,667	44,667
1	-	-	-	-	2,625	2,668	-	73	4,398	4,471	4,471
-	-	-	-	-	1,304	1,304	-	-	2,789	2,789	2,789
313	(6)	-	191	1,291	29,903	38,485	1,790	1,373	48,764	51,927	51,927
2,501	214	277	1,742	4,318	180,847	262,591	9,164	4,404	289,759	303,327	303,327

הערות:

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים, סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה וערבויות והתחייבויות על חשבון לקוחות בסך של 180,847 מיליון ש"ח, 34,542 מיליון ש"ח, 683 מיליון ש"ח, 4,264 מיליון ש"ח ו-82,991 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (6) כולל לקבוצות רכישה בסך של 109 מיליון ש"ח.
- (7) כולל ניירות ערך מגובי משכנתאות בסך של 5,727 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י GNMA ובסך של 892 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י FHLMC ו-FNMA.
- (8) כולל בעיקר איגרות חוב מוניציפליות ואיגרות חוב של מדינות בארה"ב.
- (9) כולל מסגרות אשראי בערבות בנקים שאינם מהקבוצה בסך של 6,132 מיליון ש"ח.
- (10) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (11) יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיור בסך של 228 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה, שהפרוייקטים שהן בנות מצויים בהליכי בניה.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2019											
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾							סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾											
ההוצאה השנתית מחיקות בגין חשבונאיות הפרשה הפסדי נטו לתקופה אשראי							סיכון אשראי לא בעייתי שאינו בדירוג ביצוע				
מזה:							סך-הכל חובות ⁽²⁾ בעייתיים ⁽⁵⁾ פגום				
יתרת	הפסדי	השנתית	מחיקות	נטו	לתקופה	אשראי	סך-הכל	ביצוע	אשראי ⁽¹⁾	ביצוע	הכל ⁽⁹⁾
במיליוני שקלים חדשים											
פעילות לווים בישראל											
17	3	5	6	13	978	1,251	13	13	1,236	1,262	חקלאות
8	-	5	22	30	1,063	1,342	-	30	1,323	1,353	כרייה וחציבה
242	23	24	179	564	8,437	13,538	121	564	12,961	13,646	תעשייה
265	8	82	207	323	14,539	31,134 ⁽⁶⁾	172	323	30,661	31,156 ⁽⁶⁾	בינוי ונדל"ן - בינוי
85	(22)	(37)	192	248	10,709	12,143	99	248	11,907	12,254	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
11	1	-	3	16	2,334	2,961	4	16	3,391	3,411	אספקת חשמל ומים
393	69	125	205	482	18,215	21,376	146	482	20,972	21,600	מסחר
16	3	3	108	132	1,594	1,854	45	132	1,691	1,868	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
119	22	70	59	271	5,286	6,741	(37)	275	6,585	6,823	תחבורה ואחסנה
100	3	(33)	60	64	1,826	2,264	43	64	2,215	2,322	מידע ותקשורת
92	1	(4)	300	359	8,600	11,114	16	359	13,645	14,020	שירותים פיננסיים
100	40	65	46	126	5,414	7,513	185	126	7,242	7,553	שירותים עסקיים אחרים
29	6	11	9	50	7,794	8,991	51	50	8,910	9,011	שירותים ציבוריים וקהילתיים
1,477	157	316	1,396	2,678	86,789	122,222	858	2,682	122,739	126,279	סך-הכל מסחרי
205	7	28	-	372	36,923	40,964	2,783	372	37,809	40,964	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
709	252	312	189	565	32,559	67,327	1,574	565	65,196	67,335	אנשים פרטיים - אחר
2,391	416	656	1,585	3,615	156,271	230,513	5,215	3,619	225,744	234,578	סך-הכל ציבור
-	-	-	-	-	743	862	-	-	1,657	1,657	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	2,063	2,351	-	-	26,149	26,149	ממשלת ישראל
2,391	416	656	1,585	3,615	159,077	233,726	5,215	3,619	253,550	262,384	סך-הכל פעילות בישראל

הערות לטבלה ראו בעמוד הבא.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2019											
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾							סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾											
ההוצאה השנתית מחיקות בגין חשבונאות הפרשה להפסדי אשראי לתקופה							סיכון אשראי לא בעייתי שאינו בדירוג ביצוע				
מזה: סך-הכל חובות ⁽²⁾ בעייתי ⁽⁵⁾ פגום							סך-הכל ביצועי ⁽⁶⁾ ביצוע				
במיליוני שקלים חדשים											
פעילות לווים בחו"ל											
2	-	-	-	-	191	282	-	-	282	282	חקלאות
-	-	-	-	-	-	-	-	-	254	254	כרייה וחציבה
61	(1)	20	-	292	3,519	5,883	160	292	5,884	6,336	תעשייה
1	(3)	(9)	-	-	105	151	1	-	225	226	בינוי ונדל"ן - בינוי
157	(26)	1	245	457	9,119	10,543	470	457	9,792	10,719	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
-	13	10	-	-	112	149	-	-	340	340	אספקת חשמל ומים
71	2	24	9	566	4,698	7,406	625	566	6,265	7,456	מסחר
11	-	(3)	38	38	1,515	1,570	147	38	1,401	1,586	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
8	-	(1)	1	2	690	725	-	8	928	936	תחבורה ואחסנה
1	-	(1)	5	5	98	140	13	5	303	321	מידע ותקשורת
8	(1)	(9)	-	-	1,322	2,588	38	-	10,166	10,204	שירותים פיננסיים
מזה: סוכנויות פדרליות בארה"ב ⁽⁷⁾											
-	-	-	-	-	-	-	-	-	6,367	6,367	שירותים עסקיים אחרים
7	(3)	(3)	-	40	561	808	-	40	770	810	שירותים ציבוריים וקהילתיים ⁽⁸⁾
19	-	6	23	46	3,332	3,673	434	46	4,297	4,777	סך-הכל מסחרי
346	(19)	35	321	1,446	25,262	33,918	1,888	1,452	40,907	44,247	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
2	-	(1)	-	6	236	239	14	6	219	239	אנשים פרטיים - אחר
8	(1)	-	-	1	1,222	2,048	1	1	2,048	2,050	סך-הכל ציבור
356	(20)	34	321	1,453	26,720	36,205	1,903	1,459	43,174	46,536	בנקים בחו"ל
1	-	-	-	-	1,965	1,989	-	37	3,494	3,531	ממשלות חו"ל
-	-	-	-	-	1,452	1,452	-	-	3,755	3,755	סך-הכל פעילות בחו"ל
357	(20)	34	321	1,453	30,137	39,646	1,903	1,496	50,423	53,822	סך-הכל
2,748	396	690	1,906	5,068	189,214	273,372	7,118	5,115	303,973	316,206	

הערות:

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים, סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה וערבויות והתחייבויות על חשבון לקוחות בסך של 189,214 מיליון ש"ח, 36,765 מיליון ש"ח, 531 מיליון ש"ח, 4,545 מיליון ש"ח ו-85,151 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (5) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (6) כולל קבוצות רכישה בסך של 91 מיליון ש"ח.
- (7) כולל ניירות ערך מגובי משכנתאות בסך של 5,656 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י GNMA ובסך של 71 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י FNMA ו-FHLMC.
- (8) כולל בעיקר איגרות חוב מוניציפליות ואיגרות חוב של מדינות בארה"ב.
- (9) כולל מסגרות אשראי בערבות בנקים שאינם מהקבוצה בסך של 6,845 מיליון ש"ח.
- (10) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (11) יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיור בסך של 233 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה, שהפרייקטים שהן בונות מצויים בהליכי בניה.

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

בשל משבר הקורונה הבנק מקיים מעקב אחר היקף החשיפות ומרכז את חשיפות האשראי בבנקים בדירוג גבוה. כ-90% מהחשיפה ליום 30 ביוני 2020 הינה למוסדות פיננסיים בדרוג "A-" ומעלה, לעומת כ-87% ליום 31 בדצמבר 2019. לפרטים נוספים, ראו בדוח רבעון שני 2020, פרק ג'.

טיוטות והוראות שפורסמו ברבעון השני של שנת 2020

הקלות בתחום ניהול האשראי בצל משבר הקורונה. ביום 2 באפריל 2020 פרסמה המפקחת על הבנקים מכתב בנושא: הרמתות המערכת הבנקאית לסייע למשק בצליחת המשבר על-ידי הגדלת האשראי ותמחור הוגן של הלוואות.

ביום 7 באפריל 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים הקלות בתחום הלוואות לדיור בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 451. ההקלות נועדו לסייע לעובדי התאגידים הבנקאים בשעה של צמצום בפעילות הסיניפים ומחסור בעובדים.

ביום 27 באפריל פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא הקלות נוספות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה (הוראת שעה), לפיו בוצע עדכון בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 311 כך שדוח כספי שיוגש על ידי לווה של בנק יחשב כמעודכן אם הוגש עד 11 חודש ממועד הדוח הכספי (במקום 9 חודשים טרום ההקלה).

הקלה נוספת לגבי חישוב הכנסות לווה בהלוואות לדיור כפי שמופיעות בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329- לצורך אמידת ההכנסה רשאי תאגיד בנקאי להתחשב בסכום הממוצע של הכנסת הלווה בשלושת החודשים שקדמו ליציאתו לח"ת או לירידה למשרה חלקית בשל משבר הקורונה בהתקיים מספר תנאים שפורטו.

בחזר מיום 7 באוגוסט 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת עדכון להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 203, 313, 315. במסגרתו נקבעו בין היתר, בהוראת 203 מקדמי המרה מופחתים לערביות מסוימות שניתנו במסגרת ליווי פיננסי לפרויקטים מסוג פינני בינוי, תמ"א 38 סוג 2 או עסקאות קומבינציה. בהתקיים התנאים שנקבעו בסעיף, מקדמי המרה לערביות אלו יהיו זהים למקדמי המרה שנקבעו לערביות חוק מכו, 10% אם הדירה נמסרה למשתכן ו-30% אם הדירה טרם נמסרה למשתכן. בנוסף, עודכנה הגדרת "חבות" בסעיף 3 להוראה 313, ובסעיף 4 להוראה 315 עודכנה כך שהערביות שעודכנו בהוראה 203 שלעיל יכללו בסכום החבות לאחר שקלול בשיעור זהה לשקלול ערביות שניתנו על פי חוק המכו.

איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)

איכות האשראי של חשיפות אשראי

	יתרות ברוטו			סך הכל
	הפרשות להפסדי אשראי או ירידות ערך	אחרים	פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר	
במיליוני שקלים חדשים				
ליום 30 ביוני 2020				
חובות, למעט איגרות חוב	189,725	3,409	189,548	3,586
איגרות חוב	36,680	-	36,595	85
חשיפות חוץ מאזניות	96,781	289	96,975	95
סך הכל	323,186	3,698	323,118	3,766
ליום 30 ביוני 2019				
חובות, למעט איגרות חוב	174,000	2,290	174,136	2,154
איגרות חוב	31,832	-	31,747	85
חשיפות חוץ מאזניות	90,496	182	90,637	41
סך הכל	296,328	2,472	296,520	2,280
ליום 31 בדצמבר 2019				
חובות, למעט איגרות חוב	183,026	2,503	183,237	2,292
איגרות חוב	33,328	-	33,281	47
חשיפות חוץ מאזניות	93,479	223	93,610	92
סך הכל	309,833	2,726	310,128	2,431

לפרטים בדבר שינויים במלאי החובות הפגומים (CR2) ולגילוי נוסף בנוגע לאיכות האשראי של חשיפות אשראי (CRB), ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון באתר הבנק, באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך ובאתר מאי"ה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (עמ' 30-32).

דרישות גילוי איכותיות בנוגע לשיטות להפחתת סיכון אשראי (CRC)

לפרטים בדבר הפחתת סיכון אשראי ובדבר הפחתת הסיכון בגין ריכוזיות, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון באתר הבנק, באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך ובאתר מאי"ה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (עמ' 39-40).

שיטות להפחתת סיכון אשראי – סקירה (CR3)

שיטות להפחתת סיכון אשראי - גילוי כמותי

מובטחים							לא מובטחים		לא מובטחים	
מזה: על ידי ערבויות פיננסיות			מזה: על ידי ביטחון			מזה: על ידי נגזרי אשראי		מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום מובטח
מזה: סכום מובטח	מזה: סכום יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח
במיליוני שקלים חדשים										
ליום 30 ביוני 2020										
-	-	7,151	7,151	7,539	25,755	14,690	32,906	156,819	חובות, למעט איגרות חוב	
-	-	-	-	-	-	-	-	36,680	איגרות חוב	
-	-	7,151	7,151	7,539	25,755	14,690	32,906	193,499	סך הכל	
-	-	740	966	36	483	776	1,449	1,158	מזה: פגום או בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽¹⁾	
ליום 30 ביוני 2019										
-	-	5,443	5,443	7,449	23,890	12,892	29,333	144,667	חובות, למעט איגרות חוב	
-	-	-	-	-	-	-	-	31,832	איגרות חוב	
-	-	5,443	5,443	7,449	23,890	12,892	29,333	176,499	סך הכל	
-	-	-	-	15	98	15	98	1,257	מזה: פגום או בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽¹⁾	
ליום 31 בדצמבר 2019										
-	-	6,505	6,505	6,523	21,332	13,028	27,837	155,189	חובות, למעט איגרות חוב	
-	-	-	-	-	-	-	-	33,328	איגרות חוב	
-	-	6,505	6,505	6,523	21,332	13,028	27,837	188,517	סך הכל	
-	-	-	-	14	107	14	107	1,221	מזה: פגום או בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽¹⁾	

הערה: (1) לא כולל חוב פגום צובר בסך של 520 מיליון ש"ח (ליום 30 ביוני 2019: 592 מיליון ש"ח, ליום 31 בדצמבר 2019: 585 מיליון ש"ח).

הגישה הסטנדרטית – חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקולות סיכון (CR5)

חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקולות סיכון

סך הכל סכום חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי CRM)	150%	100%	75%	60%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני שקלים חדשים									
ליום 30 ביוני 2020									
68,668	-	170	-	-	-	-	119	68,379	ריבונות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
10,247	-	32	-	-	1,476	-	7,368	1,371	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
10,653	-	76	-	-	101	-	10,476	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
101,869	76	92,361	-	-	1,120	-	8,312	-	תאגידים
29,316	-	123	29,193	-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
13,114	-	38	13,076	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
39,583	-	512	8,935	5,832	12,327	11,977	-	-	בביטחון נכס למגורים
1,948	-	1,948	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
1,896	1,254	642	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
8,570	1,095	4,568	-	-	-	-	10	2,897	נכסים אחרים
1,020	812	208	-	-	-	-	-	-	מזה: בגין מניות
285,864	2,425	100,470	51,204	5,832	15,024	11,977	26,285	72,647	סך הכל
ליום 30 ביוני 2019									
46,255	-	391	-	-	-	-	227	45,637	ריבונות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
8,427	-	-	-	-	2	-	7,132	1,293	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
9,204	-	20	-	-	92	-	9,092	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
93,578	100	85,347	-	-	805	-	7,326	-	תאגידים
30,499	-	102	30,397	-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
13,732	-	19	13,713	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
34,837	-	443	9,688	3,094	10,171	11,441	-	-	בביטחון נכס למגורים
1,692	-	1,692	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
1,402	824	578	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
7,748	998	3,799	-	-	-	-	162	2,789	נכסים אחרים
909	708	201	-	-	-	-	-	-	מזה: בגין מניות
247,374	1,922	92,391	53,798	3,094	11,070	11,441	23,939	49,719	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2019									
52,945	-	451	-	-	-	-	74	52,420	ריבונות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
11,400	-	31	-	-	1,897	-	8,146	1,326	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
9,074	-	22	-	-	98	-	8,954	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
97,882	129	89,111	-	-	634	-	8,008	-	תאגידים
31,456	-	137	31,319	-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
13,755	-	11	13,744	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
37,033	-	468	9,321	4,380	11,153	11,711	-	-	בביטחון נכס למגורים
1,627	-	1,627	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
1,391	775	616	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
7,285	1,000	3,601	-	-	-	-	157	2,527	נכסים אחרים
982	718	264	-	-	-	-	-	-	מזה: בגין מניות
263,848	1,904	96,075	54,384	4,380	13,782	11,711	25,339	56,273	סך הכל

סיכון אשראי של צד נגדי

לגילוי איכותי על סיכון אשראי של צד נגדי (CCRA), ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 43-44).

טיטות והוראות שפורסמו ברבעון השני של שנת 2020

לאור התפרצות משבר קורונה במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים מספר עדכונים והקלות בהוראות בתחומים שונים ובכלל זה עדכון ליישום הוראה חדשה להקצאת הון בגין סיכון אשראי צד נגדי (SACCR) המאפשר להפסיק באופן זמני את ההיערכות ליישום ההוראה, כאשר בחודש דצמבר 2020 יבחן האם נדרשת דחיה בל"ז ליישום הסופי.

ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR₁)

RWA	EAD לאחר CRM	חשיפה פוטנציאלית עתידית		עלות שיחלוף	
במיליוני שקלים חדשים					
ליום 30 ביוני 2020					
2,253	3,509	1,726	2,311		שיטת החשיפה הנוכחית
508	1,340	-	-		הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך SFT)
2,761	4,849	1,726	2,311		סך-הכל
ליום 30 ביוני 2019					
1,690	2,735	1,488	1,612		שיטת החשיפה הנוכחית
1,588	2,270	-	-		הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך SFT)
3,278	5,005	1,488	1,612		סך-הכל
ליום 31 בדצמבר 2019					
1,489	2,479	1,443	1,405		שיטת החשיפה הנוכחית
1,039	1,571	-	-		הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך SFT)
2,528	4,050	1,443	1,405		סך-הכל

הקצאת הון בגין התאמות שערור לסיכון אשראי (CCR₂) (CVA)

RWA	EAD לאחר CRM	
במיליוני שקלים חדשים		
ליום 30 ביוני 2020		
2,235	3,396	סך כל התיקים שמחושבים בגינם CVA לפי הגישה הסטנדרטית
ליום 30 ביוני 2019		
1,629	2,853	סך כל התיקים שמחושבים בגינם CVA לפי הגישה הסטנדרטית
ליום 31 בדצמבר 2019		
1,489	2,601	סך כל התיקים שמחושבים בגינם CVA לפי הגישה הסטנדרטית

הגידול בהקצאת הון בגין התאמת שיעור לסיכון אשראי נובע מגידול בפעילות בנגזרים מול לקוחות.

סיכון שוק

לגילוי איכותי כללי בדבר סיכוני שוק (MRA), ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 48-50).

משבר פיננסי בשווקים. במהלך חודש מרס התפתח משבר פיננסי בשווקים לאור התפשטות וירוס הקורונה בעולם. כתוצאה מהמשבר חלו שינויים מהותיים בשווקים בעולם ובארץ לתקופה ממושכת אשר גרמו לשבירת הקורלציות בין גורמי סיכון שונים בעקבות תנודתיות חסרת תקדים בכלל ובריביות בפרט, פתיחת המרווחים בניירות ערך ובמקביל ללחצי נזילות במט"ח ולחוסר נזילות נקודתי בשוק האג"ח. ברוב המדינות בעולם וגם בארץ הבנקים המרכזיים נאלצו להתערב במסחר בשווקים כדי לספק נזילות ולמנוע התפתחות משבר נזילות עמוק. במהלך הרבעון השני חלה התמתנות בתנודתיות לאור תמיכה של הבנקים המרכזיים בשוק.

גילוי כמותי

(1) מגבלות הדירקטוריון

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 50).

(2) החשיפה לסיכון ריבית

כללי

הסיכון להפסד כתוצאה מתזוזות מקבילות ולא מקבילות, בעקום התשואה, וההשפעה של האופציונליות הגלומה במכשירים פיננסיים שונים.

הקשר בין סעיפי מאזן לבין פוזיציות שנכללו בגילוי על סיכון השוק

הקבוצה מבחינה בין שני סוגים של תיקים: תיק למסחר ותיק בנקאי. תיקים אלה נבדלים באופי חשיפתם לסיכוני שוק ומכאן גם בכלי הניהול המשמשים לניהול סיכוני השוק שלהם.

- התיק למסחר מורכב מפוזיציות במכשירים פיננסיים המוחזקות עם כוונת מסחר או מתוך כוונה להרוויח בטווח הקצר. פוזיציות אלו יהיו סחירות ושניתן לגדרן באופן מלא. ככלל, התיק למסחר מרוכז בחדר עסקות ובתיקי האג"ח למסחר שביחידת הנוסטרו.
- התיק הבנקאי - מכלול הנכסים וההתחייבויות המאזניים והפריטים החוץ מאזניים של הקבוצה אשר אינם נכללים בתיק למסחר. מדדי הסיכון המשמשים לניהול סיכון הריבית הכולל מוצגים באופן מפורט בסעיף מידע נוסף על החשיפה לסיכוני שוק להלן. המודלים המשמשים לניהול סיכון הריבית בתיק הבנקאי בלבד מוצגים באופן מפורט בפרק סיכון ריבית (IRRBB) בתיק הבנקאי להלן.

הקשר בין סעיפי מאזן לבין פוזיציות שנכללו בגילוי על סיכון השוק

נכסים	השפעת קצב 100		השפעת קצב 100	
	ליום 30 ביוני 2020	ליום 31 בדצמבר 2019	התחייבויות	ליום 31 בדצמבר 2019
	30.06.2020	31.12.19		
במיליוני שקלים חדשים				
אשראי	2,330	2,203	פקדונות	845
תיק ניירות ערך זמין למכירה	1,151	1,155	כתבי התחייבות	412
תיק ניירות ערך למסחר	30	46	חוץ מאזני (נגזרים)	205
תיק ניירות ערך לפדיון	338	196	פרישת עו"ש	1,477
חוץ מאזני (נגזרים)			זכויות עובדים	303
אחר	52	59	אחר	-
סך-הכל	3,901	3,659	סך-הכל	3,942
				3,178

(3) מידע נוסף – מודלים ומדדי סיכון

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 52-55).

מדדים ראשיים בניהול

מדד רגישות השווי הכלכלי לשינויים בריבית. לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 52-53).

פירוט החשיפה הקבוצתית והמגבלות - במדד רגישות השווי הכלכלי לשינויים מקביליים של עקומי הריבית ב-100 נק' בסיס (מודל ה-EVE)

לתקופה שהסתיימה ב			
31.12.2019		30.06.2020	
חשיפה מקסימלית במהלך 2019	סוף שנת 2019	חשיפה מקסימלית במהלך שני הרבעון השני 2019	סוף רבעון שני הרבעון השני 2019
במיליוני שקלים חדשים			
(656)	(481)	(81)	41
		(1,127)	(1,153)
UP 100	UP 100	UP 100	UP 100
			חשיפה בפועל
			מגבלת דירקטוריון
			התרחיש בו נמדדה החשיפה

מדד רגישות השווי החשבונאי לשינויים בשווי החשבונאי בתרחישי ביניים. לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 53).

פירוט החשיפה הקבוצתית והמגבלות - ירידת השווי החשבונאי בתרחישי ביניים

לתקופה שהסתיימה ב			
31.12.2019		30.06.2020	
חשיפה מקסימלית במהלך 2019	סוף שנת 2019	חשיפה מקסימלית במהלך שני הרבעון השני 2019	סוף רבעון שני הרבעון השני 2019
במיליוני שקלים חדשים			
(712)	(712)	(822)	(822)
		(1,221)	(1,249)
			חשיפה בפועל
			מגבלת דירקטוריון

מדדים ומודלים נוספים

הערך הנתון לסיכון VaR (Value at Risk)

ה-VaR על כלל המאזן. ה-VaR על כלל התיק (הבנקאי והתיק למסחר) מחושב בתדירות חודשית. החישוב מתבצע בשיטה ההיסטורית, ברמת ביטחון של 99% ולאופק זמן של חודש.

אומד סיכון זה משמש כאחד מאומדי הסיכון, לרבות לחשיפה של הקבוצה בתיק הבנקאי לסיכונים השוק. לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 52-54).

במהלך הרבעון השני דווחה חריגה ממגבלת הדירקטוריון (3% מההון) וזאת בהמשך לחריגה שנוצרה נכון ליום 31 במרס 2020, לאור התפתחות משבר "הקורונה" והשפעותיו על השווקים. כתוצאה מהעליה החדה ברמת התנדבות של מרבית הפרמטרים במודל. בעקבות העליה הנקודתית ברמות התנדבותיות, שצפויה להשפיע על תוצאות המודל בשנים הבאות, אישר הדירקטוריון עדכון המודל כך שמדד ה-VaR יחושב על סמך ערכי התנדבותיות בניכוי התצפיות מחודש מרס. במהלך הרבעון השני, בניכוי חודש מרס, לא היו חריגות מן המגבלות.

בנוסף, בחודש יולי 2020 אישר הדירקטוריון לשנות את סטטוס מגבלות ה-VaR לספי ההתרעה (ספי התרעה), מיועדים להתריע בפני מקבלי ההחלטות על רמת סיכון גבוהה/חריגה אך, בניגוד למגבלות, חריגה מהם מחייבת אמנם דיון אך לא מחייבת שינוי חשיפה).

פירוט החשיפה במונחי ה-VaR הכולל

לתקופה שהסתיימה ב			
31.03.2020		30.06.2020	
חשיפה מקסימלית במהלך השנה		חשיפה מקסימלית במהלך הרבעון	
סוף תקופת הדיווח	סוף תקופת הדיווח	סוף תקופת הדיווח	סוף תקופת הדיווח
באחוזים %			
6.9%	6.9%	5.9%	4.2%
חשיפה בפועל			
3.0%	3.0%	3.0%	3.0%
מגבלת דירקטוריון			

יצוין כי ב-VaR על התיק למסחר לא הייתה חריגה ממגבלת הדירקטוריון (ראו להלן).
ה-VaR של פעילות המסחר. ה-VaR על פעילות המסחר מחושב בתדירות יומית בשילוב של שיטה פרמטרית ותרחיש קיצון, ברמת ביטחון של 99% ולאופק זמן של יום אחד ושל 10 ימים.
 הדירקטוריון קבע מגבלות ספציפיות על ה-VaR של פעילות המסחר. ברבעון השני של שנת 2020 לא נרשמו חריגות ממגבלה זו.
 אומד זה משמש כאחד מכלי הניהול המרכזיים של פעילות המסחר.

פירוט החשיפה במונחי ה-VaR על פעילות המסחר

לסוף השנה		רבעון שני	
2019		2020	
חשיפה מקסימלית במהלך השנה		חשיפה מקסימלית במהלך הרבעון	
סוף השנה	סוף השנה	סוף הרבעון	סוף הרבעון
במיליוני שקלים חדשים			
23.5	9.5	21.9	14.0
חשיפה בפועל			
	54		54
מגבלת דירקטוריון			

הערה:
 ה-VaR חושב עבור 10 ימי עסקים ובהסתברות של 99%.

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 54).
 לפרטים בדבר ניתוח הפסדים בתרחיש קיצון (Stress Tests) ובדבר ניתוח הכנסות הריבית הצפויות ה-NII (Net Interest Income) וה-EaR (Earning at Risk), ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 54-55).

(4) חשיפת אינפלציה ושערי חליפין

חשיפות האינפלציה ושערי חליפין של הבנק מתבצע בראיה כלכלית, תוך התייחסות להשלכות החשיפה גם על התנודתיות החשבונאית במקרים בהם קיימת אי התאמה בין הראיה החשבונאית לכלכלית. מדידת הסיכון מתבצעת באמצעות חישוב עודף/חסר הנכסים על ההתחייבויות לאחר הכללת תיקונים כלכליים.

ניהול החשיפות בפועל מתבצע בתדירות יומית על בסיס הפוזיציות הכלכליות במגזרי הצמדה ובמטבעות השונים, אשר שונות מהפוזיציות החשבונאיות אותן ניתן לראות בביאור 32 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019. השינוי העיקרי נובע מהעברת מגזרי הצמדה של ההתחייבויות הפנסיוניות בגין שכר זכויות עובדים נוספות (מן המגזר השקלי במדידה החשבונאית למגזר הצמוד במדידה הכלכלית).

שינויים נוספים הינם: אי הכללת הפסדים או רווחים כתוצאה משינויים בשווי השוק של איגרות חוב במט"ח או צמודות מדד; הוספת רכוש קבוע במט"ח כנכס כספי; העברת חובות פגומים לא צוברים במט"ח למגזר הצמדה שקלי והוספת חשיפת המט"ח בקופת הפיצויים לעובדי הבנק - ב.ל.ד. (בפוזיציות החשבונאיות נרשם רק הפער שבין העתודה ליעודה בקופה). החיסוי על הפוזיציה המבנית במט"ח הנובעת מההשקעה ב-אי די בי ניו יורק בוטל על מנת לצמצם את רגישות יחס ההון לשינויים בשערי חליפין.

תמהיל ההשקעה במגזרי הצמדה השונים נקבע באופן שוטף במסגרת המגבלות המוצגות להלן ועל בסיס תחזיות לגבי משתני השוק הרלבנטיים. החשיפה נמדדת בכל מטבע מהותי בנפרד.

התפלגות השקעת ההון בפועל ביחס למגבלות שנקבעו (הנתונים מוצגים ביחס להון)

שנת 2019		רבעון שני- 2020						
		טווח החשיפה						
מגזר	מגבלה	סוף שנה	מ-	עד	ממוצע	סוף שנה	מ-	עד
צמוד מדד*	25%-25%	1.5%	1.5%	6.4%	4.6%	4.6%	4.4%	11.0%
מט"ח	15% - 40%	21.0%	21.0%	21.7%	21.4%	20.4%	19.5%	21.6%

הערה:

* עיתוי חישוב הפוזיציה: הפוזיציה המנוהלת מחושבת על בסיס נתוני ההון בסוף הרבעון החולף בתוספת שינויים שחלו במהלך הרבעון האחרון, עד מועד החישוב. שינויים אלה מבוססים על נתונים לא סופיים, כפי שהם ידועים במועד החישוב. לעומת זאת, הפוזיציה במאזן ההצמדה מחושבת על בסיס נתונים מבוקרים המשמשים במסגרת הדוחות הכספיים.

חשיפות הבסיס הקבוצתיות בטבלה לעיל מבוססות על ממוצע חודשי. עם זאת, ניהול החשיפה בכל חברה בת מהותית מבוצע באופן אפקטיבי ובתדירות שבועית לפחות. להערכת הבנק, החשיפה בבסיס ההצמדה השונים לסוף תקופת הדיווח מאפיינת את החשיפות במהלך התקופה.

(5) ניהול פוזיציות בתיק למסחר

תיקי המסחר. הקבוצה מבחינה בין חשיפות הנוצרות במהלך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין החשיפה למסחר. ככלל, חשיפות מסחר קיימות בחברת האם בלבד ומרוכזות ברובן בחדר העסקות כחלק מפעילות הבנק כ"עושה שוק" באג"ח ממשלתי במט"ח ובנגזרים. בחברות הבת מתקיימות מעת לעת חשיפות מסחר בהיקפים לא מהותיים. פעילות המסחר מכוונת ליצירת הכנסות תוך לקיחת חשיפות בטווח הסיכון המותר לפעילות ותוך קיום מעקב ובקרה יומיים ותוך-יומיים.

כאמור, פעילות המסחר מרוכזת רובה בחדר העסקות, המבצע הן פעולות מסחר עם לקוחות ופעולות לגידור הסיכונים והן פעולות לשם יצירת רווח, כחלק מניהול סיכונים השוק. בנוסף, קיים תיק מסחר לא משמעותי במסגרת יחידת ההשקעות.

הדירקטוריון קבע מערכת מגבלות נוספות לפעילות המסחר ולפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות. המגבלות על פעילויות המסחר השונות נקבעו הן במונחים של היקף הפעילות, והן במונחי רגישות לגורמי סיכון בהן הערך בסיכון (VaR) וההפסד התיאורטי בתרחישים, לרבות תרחישי קיצון. המגבלות מנוטרות בתדירות יומית ותוך יומית על ידי יחידות הבקרה בחטיבת שווקים פיננסיים. ראש החטיבה קבע מערכת מגבלות פנימית, במסגרת מגבלות הדירקטוריון, במטרה להתריע מראש על התקרבות למגבלות הדירקטוריון ובכך למנוע חריגות ממגבלות אלה.

הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים. הבנק פעיל במגוון רחב של מכשירים פיננסיים נגזרים בשקלים ובמט"ח, ומשמש "עושה שוק" בחלקם. חלק ניכר מהעסקאות מבוצעות "מעבר לדלפק" (OTC) לפי צרכי הלקוחות וצרכי הבנק. קביעת המחירים לעסקאות אלה מבוצעת על בסיס תשואות ומחירי נכסי הבסיס, בהתבסס על מודלים מקובלים לתמחור ובהתחשב בתנאי התחרות בענף.

חשיפות השוק הנוצרות כתוצאה מפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים, הן לאינפלציה ושערי חליפין והן לריבית, נכללות במסגרת מגבלות הדירקטוריון השונות. החשיפות לצד נגדי מנוהלות תחת הסכמים להעברה וקיזוז של ביטחונות ומול מסלקות מרכזיות.

בנוסף, קבע דירקטוריון הבנק את מגוון המכשירים הפיננסיים שלבנק מותר לפעול בהם ואופן הפעילות של הבנק בכל אחד מהם (בין אם עבור לקוחותיו ובין אם עבור עצמו) וכן מגבלות היקף שנועדה לתחום את הסיכון התפעולי הכרוך בפעילות בו. היקף הפעילות במכשיר מסוים אינו מייצג בהכרח את רמת הסיכון הפיננסי הגלומה בו.

כלל החשיפות והעמידה במגבלות הדירקטוריון נמדדות ומבוקרות באופן שוטף על ידי גורמי הבקרה של קו ההגנה הראשון.

ברבעון השני של שנת 2020 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון.

עסקאות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים מבוצעות בחלקן עם תאגידים בנקאיים או עם חברי הבורסה לניירות ערך, המחויבים לעמידה בדרישות של הלימות הון או לעמידה ברמת בטחונות מול הבורסה לניירות ערך, ובחלקן עם לקוחות הבנק האחרים, המחויבים בבטחונות בהתאם לנוהלי הבנק.

פעילות בשוק המעו"ף. הבנק פועל בשוק המעו"ף על מדד המניות עבור לקוחותיו בלבד, תוך שמירת בטחונות בהתאם להנחיות הבורסה לניירות ערך. באופציות על שערי החליפין של הדולר, פועל הבנק בשוק המעו"ף הן עבור לקוחות והן עבור עצמו.

נתונים (חשבונאיים) אודות היקפי הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים, של הבנק והחברות המאוחדות שלו

31 בדצמבר 2019	30 ביוני 2020	
במיליוני שקלים חדשים		
55,321	50,585	נגזרים שאינם למסחר
3,838	5,388	מזה: נגזרים מגדרים
248,790	261,533	נגזרים למסחר
304,111	312,118	סך-הכל סכום נקוב

היבטים חשובנאים. המדיניות החשבונאית לגבי מדידת ערכם של המכשירים הפיננסיים הנגזרים והתוצאות הנובעות מהם, סוגי העסקאות והמכשירים הפיננסיים הנגזרים, בהתאם להוראת המפקח על הבנקים, מפורטת בביאורים 1 ד' 6 ו-28 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019 (עמ' 108, 183-188).

על פי הנחיות המפקח על הבנקים כאמור, הוגדרו רוב העסקאות שמבצע הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים במסגרת ניהול סיכוני השוק הנובעים מנכסי הבסיס הפיננסיים שלו (ALM) כ"עסקאות ALM" ולא "עסקאות גידור", מאחר שלפי הנחיות אלו נדרשים קריטריונים מחמירים על מנת שעסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים יוכרו כ"עסקאות גידור".

רוב נכסי הבסיס שחשיפתם לסיכוני שוק כאמור מנוהלת על ידי עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים - אינם סחירים. ההכנסות וההוצאות הנובעות מנכסים אלה נזקפות לדוח הרווח והפסד על בסיס צבירה, בעוד שתוצאות העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים שהוגדרו כ"עסקאות ALM" מחושבות לפי ה"שווי ההוגן". לפיכך, לא מתקיימת הקבלה בין עקרונות הרישום החשבונאי של נכסי הבסיס והתוצאות הנובעות מהם, לבין העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים בגין אותם נכסי בסיס שנכללו ב"עסקאות ALM".

הכנסות המימון ממכשירים פיננסיים נגזרים מפורטות בביאור 3 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019 (עמ' 115) וביאור 3 לתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2020.

סיכוני אופציות. סיכוני אופציות מתייחסים לאפשרות להפסד הנובע משינויים בנכסי הבסיס והתנודתיות שלהם המשפיעים על שוויין של אופציות, לרבות סטיות התקן. הבנק פעיל במגוון סוגי אופציות - אופציות ונילה ואופציות "אקזוטיות" מסוגים מסויימים וכן על מגוון נכסי בסיס (מט"ח וריביות).

דירקטוריון הבנק קבע הנחיות לפעילות המותרת באופציות, הן במונחי נפח כולל והן במונחי ירידת השווי המקסימלית בתרחישי קיצון ובתרחישים מתונים. התרחישים מתייחסים לשינויים סימולטניים בשער החליפין, במדד ובתנודתיות (Volatility) של נכסי הבסיס. כמו כן נקבעו בנהלי חדר עסקאות מגבלות על השינויים המקסימליים בערכו של תיק האופציות, במונחים של מדדי רגישות (Greeks). ברבעון השני של שנת 2020 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון.

סיכון שוק בגישה הסטנדרטית (MR1)

הבנק מחשב את הקצאת ההון הנדרשת בגין החשיפה לסיכוני שוק בהתאם לגישה הסטנדרטית, כקבוע בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 208. ההקצאה לסיכוני שוק כוללת:

- סיכוני ריבית ומניות הנובעים ממכשירים בתיק למסחר. סיכון הריבית מחושב על פי שיטת "התקופות לפרעון";
- סיכון שער חליפין בתאגיד הבנקאי כולו (בנטרול פוזיציה מבנית בגין אי די בי ניו יורק, בהתאם לאישור המפקח על הבנקים). בנוסף, עבור כל אחד מהסיכונים לעיל, יתווסף הרכיב האופציונאלי בהתאם לשיטת "דלתא פלוס" של המכשירים הכלולים.

פירוט הקצאת ההון לסיכוני השוק לפי הגישה הסטנדרטית

הקצאת הון ליום		
30 ביוני 2020	31 במרס 2020	
במיליוני שקלים חדשים		
370	498	סיכון ריבית*
93	21	סיכון שער חליפין
1	1	סיכון מניות
18	11	סיכון אופציות
482	531	סך-הכל הקבוצה הבנקאית
4,127	4,542	הקצאה במונחי נכסי סיכון

*כולל סיכון ספציפי בסך של 5.5 מיליוני ש"ח ו-5 מיליוני ש"ח ביוני 2020 ובמרס 2020, בהתאמה.

העליה בסיכון השוק שנרשמה ברבעון הראשון נבעה בעיקר מהחשיפה שנוצרה לבנק עקב סגירה של מספר פוזיציות של לקוחות במהלך המשבר, אשר גודרה כלכלית אך לא באופן מלא מבחינת המודל הרגולטורי להקצאת סיכוני שוק ליום 31 במרס 2020 ולכן נדרש להקצות בגינה נכסי סיכון בהתאם להוראות באזל. יצוין כי לאחר תום הרבעון הפוזיציה האמורה נסגרה והקצאת נכסי הסיכון בגין סיכון השוק קטנה בהתאם. ההקצאה לסיכוני שוק במונחי נכסי סיכון מהווה כ-2.14% מסך נכסי הסיכון ליום 30 ביוני 2020, לעומת כ-1.55% ליום 31 בדצמבר 2019.

סיכון ריבית (IRRBB) בתיק הבנקאי

לפרטים בדבר מודלים התנהגותיים כלכליים המשולבים בניהול הסיכון ולפרטים בדבר הנחות התנהגותיות המיושמות באמידת סיכונים הריבית, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 58). למידע כמותי על סיכון ריבית בתיק הבנקאי ובתיק למסחר, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 59-60).

סיכון מניות

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 60).

סיכון נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון ליציבות הקבוצה, הנובע מאי יכולתה לספק את צרכי הנזילות שלה וקושי לעמוד בהתחייבויותיה, בשל התפתחות בלתי צפויה, שכתוצאה ממנה תאלץ הקבוצה לגייס מקורות ו/או לממש נכסים באופן שיגרם לה הפסד מהותי. הבנק קבע מגבלת חשיפה מקסימלית לסיכון נזילות.

יחס כיסוי הנזילות - טבלת גילויים עיקריים (LIQ1)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום			
31.12.2019		30.06.2020	
במיליוני שקלים חדשים			
סך ערך משוקלל (ממוצע)	סך ערך לא משוקלל (ממוצע)	סך ערך משוקלל (ממוצע)	סך ערך לא משוקלל (ממוצע)
סך הכל נכסים באיכות גבוהה			
47,875		61,403	
סך הכל נכסים באיכות גבוהה (HQLA)			
תזרימי מזומנים יוצאים			
7,670	121,227	8,829	133,553
פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:			
1,898	38,587	2,125	43,209
פיקדונות יציבים			
4,649	45,199	5,639	54,835
פיקדונות פחות יציבים			
1,123	37,441	1,066	35,510
פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראה ניהול בנקאי תקין 221)			
44,554	71,491	48,794	79,028
מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:			
פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)			
-	-	-	-
ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים קואופרטיבים			
44,402	68,517	48,702	76,531
פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)			
151	2,974	91	2,497
חובות לא מובטחים			
29	-	112	-
מימון סיטונאי מובטח			
15,574	68,743	17,008	73,160
דרישות נזילות נוספות, מזה:			
7,878	8,281	9,657	10,777
תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות			
-	-	-	-
תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב			
7,696	60,462	7,351	62,383
קווי אשראי ונזילות			
775	24,147	765	24,302
מחויבויות מימון חוזיות אחרות			
80	2,370	81	2,431
מחויבויות מימון מותנות אחרות			
68,682	75,589	30,750	37,088
סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים			
תזרים מזומנים נכסים			
1,211	1,211	496	496
הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)			
19,870	23,414	20,074	23,670
תזרימים נכסים מחשיפות הנפרעות כסדרן			
8,107	10,639	10,180	12,922
תזרימי מזומנים נכסים אחרים			
29,188	35,264	30,750	37,088
סך הכל תזרימי מזומנים נכסים			
סך ערך מתואם		סך ערך מתואם	
47,875	61,403	44,839	61,403
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)			
39,494		44,839	
סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו			
121.2%		136.9%	
יחס כיסוי נזילות			

סיכון נזילות – גילוי איכותי וגילויים נוספים בגין יחס כיסוי הנזילות (LIQA)

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 62-64).

יחס כיסוי הנזילות - הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 221 בנושא: "יחס כיסוי הנזילות"

לפרטים בדבר הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 221, בדבר "יחס כיסוי מילות", ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 64).

יחס כיסוי הנזילות בקבוצת דיסקונט

ליום 30 ביוני 2020 עמד היחס על 139.6%, לעומת 128.7% ביום 31 בדצמבר 2019. יחס הנזילות הממוצע ברבעון השני של 2020 עמד על 136.94% לעומת יחס ממוצע של 121.2% ברבעון הרביעי של שנת 2019. השיפור ביחס הנזילות נבע מגידול בניזילות הבנק כתוצאה מגידול בביקודנות הקמעונאיים אשר הגדילו את סך הנכסים באיכות גבוהה של הקבוצה. יחס כיסוי הנזילות מתבסס על כרית נזילות גבוהה ואיכותית. כרית הנזילות מתבססת בשקלים על מק"מ, אג"ח ממשלת ישראל ויתרות עו"ש והפיקדונות בבנק ישראל. במט"ח, מתבססת הכרית על אג"ח ממשלת ארה"ב (ב-אי די בי ניו יורק על תיק MBS שמרביתו הונפק על ידי סוכנויות ממשלתיות וסמי ממשלתיות) ועל יתרת עו"ש ופיקדונות בבנק ישראל וב-FED.

פירוט מבנה כרית הנזילות

לרבעון שהסתיים ביום		הנכסים שנכללו	
31.12.2019	30.06.2020		
במיליוני שקלים חדשים			
16,869	27,907	מזומן	כרית 1
23,281	25,489	אג"ח מדינת ישראל/מק"מ	
5,206	6,772	אגח מדינות בחול	
647	529	אגח ריביוניות	כרית 2
970	(370)	אגח משכנתאות שהונפקו על ידי תאגיד ציבורי	
760	914	אג"ח תאגידים AA	
188	161	אג"ח תאגידים A	כרית 2 ב
47,921	61,403		סך-הכל

חישוב יחס כיסוי הנזילות הקבוצתי מתבסס על חישוב עצמאי של כל אחת מחברות הקבוצה. הנהלת הבנק הגדירה לכל חברה בקבוצה יעד יחס כיסוי נזילות מינימאלי. העברת נזילות מחברת אי די בי ניו יורק לחברת האם (הבנק) מוגבלת על ידי אסדרה מקומית. ההכרה בעודפי הנזילות של אי די בי ניו יורק במודל הקבוצתי מוגבלת בהתאם. עודפי הנזילות של בנק מרכזית דיסקונט, הפועל תחת מסגרת פיקוחית זהה לזו של הבנק, נכללים במודל הקבוצתי. מרבית עודפי הנזילות של הקבוצה מקורם בעודפי הנזילות של הבנק.

התפלגות יחס כיסוי הנזילות לפי ישויות משפטיות בקבוצה (ממוצע לרבעון)

לתקופה שהסתיימה ביום		
31.12.2019	30.06.2020	
באחוזים		
121.2%	136.9%	קבוצת דיסקונט
129.6%	148.5%	הבנק
111.8%	125.3%	א די בי ניו יורק
136.5%	141.5%	בנק מרכזית דיסקונט
121.2%	136.9%	סך-הכל

ריכוז עודפי הנזילות בבנק מאפשר גמישות גבוהה בנייהול הנזילות הקבוצתית. בצד הציפיה לניהול עצמאי של סיכון הנזילות על ידי חברות הבת, יכולה הנהלת הקבוצה להעביר נזילות בין חברות הקבוצה.

יחס כיסוי הנזילות במטבעות העיקריים

הבנק מודד גם את יחס כיסוי הנזילות במטבעות העיקריים. ליום 30 ביוני 2020 עמד יחס הכיסוי במטבע שקל על 124.9% לעומת 121.3% ביום 31 בדצמבר 2019. העליה ביחס נבעה מגידול בפיקדונות הקמעונאיים אשר שימשו להגדלת הנכסים באיכות גבוהה של הקבוצה. בסך מטבעות החוץ עמד יחס כיסוי הנזילות ליום 30 ביוני 2020 על 256.4% לעומת 156.5% ביום 31 בדצמבר 2019. הגורם העיקרי שהביא לעליה ביחס היה קיטון בתזרים היוצא נטו מעסקאות החלף (swap) מט"ח/שקל. במטבע דולר עמד יחס כיסוי הנזילות ביום 30 ביוני 2020 על 230.5% לעומת 182.6% ביום 31 בדצמבר 2019. הגורם העיקרי שהביא לעליה ביחס היה קיטון בתזרים היוצא נטו מעסקאות החלף (swap) מט"ח/שקל. במטבע אירו עמד יחס כיסוי הנזילות ביום 30 ביוני 2020 על 138.2% לעומת 101.5% ביום 31 בדצמבר 2019. הגורם העיקרי שהביא לעליה ביחס היה קיטון בתזרים היוצא נטו מעסקאות החלף (swap) מט"ח/שקל. לקבוצת דיסקונט עודפי מקורות על פני שימושים במט"ח, בעיקר בדולר ובאירו. בהתאם, הבנק פועל בלהשקיע את עודפי הנזילות בניירות ערך, פקדונות בבנקים ובשוק עסקאות החלף (swap) מט"ח/שקל הבינבנקאי. פעילות זו מאפשרת לבנק לווסת בין שיקולי הנזילות לבין שיקולי התשואה בשימוש בעודפים אלו.

סיכון מימון - נכסים זמינים ולא מוגבלים

הבנק משעבד נכסים מתוך כרית הנזילות למספר צרכים, בדגש על שימוש כבטחונות לפעילות פיננסית מול גופים כגון הבורסה, בנק ישראל וכדומה. ככלל כל הנכסים הנזילים המשועבדים נגרעים מכרית הנזילות במסגרת המדידה היומית, למעט נכסים אשר שועבדו במסגרת הבטחת יכולת מימוש נזילות אשר לא מומשה בפועל. אלו נגרעים רק כנגד ניצול. ביטחונות אשר שועבדו לטובת הבנק אינם מוכרים בכרית הנזילות.

נכסים זמינים ולא מוגבלים

31.12.2019	30.06.2020	
במיליוני שקלים חדשים		
67,479	85,199	סך הנכסים ליום
6,764	7,720	חובת הנזילות
7,405	8,796	מתוכם שועבדו
513	642	מתוכם ניתנו כביטחונות
52,799	68,042	סך הנכסים הזמינים

סיכונים נוספים

סיכון תפעולי

סיכון תפעולי הוא הסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או ממשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הסיכון התפעולי שלוב בכל קווי העסקים, המוצרים, המערכות ותהליכי העבודה המבוצעים בבנק. לפיכך, קיימת חשיבות למודעות ולניהול הסיכון התפעולי בכל רמות התפקיד.

תקלה באפליקציית PayBox. בעקבות תקלה בהתקנת שרת באפליקציית התשלומים PayBox ("PayBox"), דלף מידע חלקי של משתמשי PayBox. התקלה תוקנה תוך מספר שעות מרגע גילוייה. על בסיס התחקור שנערך, המידע האמור כלל חלק מפרטי המידע הקיימים ב-PayBox, אך לא כלל פרטי מידע, אשר השימוש בהם עלול להסב למשתמשים נזק כספי ישיר. PayBox מתנהלת בנפרד ממערכות המחשוב של הבנק, ומשירותי הבנקאות הרגילים של הבנק. השרת בו התגלתה התקלה אינו קשור לפעילות הבנק, והתקלה בכללותה אינה נוגעת לחשבונות בבנק ולמידע אחר שמצוי בידי הבנק בנוגע ללקוחות המנהלים בו חשבונות. להערכת הבנק, לא צפויה השפעה מהותית על הבנק כתוצאה מהתקלה. הודעה על האירוע נמסרה למשתמשי PayBox.

הכל מפורט בדוח מיידי מיום 29 בינואר 2020 (מס' אסמכתא 2020-01-009258) שהפרטים הכלולים בו בעניין זה מובאים כאן על דרך ההפניה. לפרטים בדבר תובענות ובקשות לאישורן כתובענות ייצוגיות, שהוגשו בקשר לאירוע האמור, ראו ביאור 26 ב' סעיף 13.4 לדוחות הכספיים. הבנק ביצע תהליך הפקת לקחים בכדי להבטיח שתקלה מסוג זה לא תישנה. ויישומם נמצא בשלבים מתקדמים.

לפרטים נוספים בדבר סיכונים תפעוליים, ובכלל זה אודות סיכוני מעילות והונאות, אודות המשכיות עסקית ואודות סיכוני מיקור חוץ וספקים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון באתר הבנק, באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך ובאתר מאי"ה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (עמ' 66-70).

סיכונים אחרים

הנחיות רשות איסור הלבנת הון ומימון טרור בנושא יישום גישה מבוססת סיכון בתחום הנכסים הוירטואליים. ביום 21 ביוני 2020 הופץ המסמך, אשר כולל תבחינים ("דגלים אדומים") שסייעו למגזר הפרטי לזהות ולהתמודד עם סיכוני הלבנת הון ומימון טרור הנובעים מפעילות בנכסים וירטואליים. המסמך מתייחס לגורמים שיש לבחון לצורך הערכת הסיכונים הפנימיים; הסיכונים הכרוכים בפעילות של נותני שירותים בנכסים וירטואליים; סוגי הנכסים והמאפיינים שלהם, אשר עשויים להקשות או למנוע עמידה בחובות מתחום איסור הלבנת הון כגון חובת זיהוי והכרת הלקוח; המודל העסקי המאפיין פעילות בנכס וירטואלי ועוד. כן מנויות רשימת הנסיבות המפחיתות את הסיכון - שיאפשרו לסקטור הפרטי לבצע הערכת סיכונים מבוססת, כל עוד האסדרה בתחום לא הושלמה.

ניהול סיכוני טכנולוגית המידע

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 71-81).

סיכוני אבטחת מידע והגנת הסייבר

איומים במרחב הסייבר

ברבעון השני של שנת 2020 לא היו תקרית קיברנטית אחת או יותר שהשפיעו מהותית על המוצרים או השירותים של הבנק או של הקבוצה, על קשריהם עם לקוחות או על התנאים התחרותיים.

ברבעון השני, התמודד הבנק עם משבר הקורונה ואיפשר לעובדים רבים לפעול מרחוק, תוך הידוק הבקורות וכלי הניטור והבקרה אחר פעילותם, במטרה לגדר ככל הניתן את הסיכון לחדירת פוגען לרשת הבנק ולהגנה מפני זלף מידע תוך הבטחת הרציפות התפקודית.

אמצעי הניטור שהופעלו לקחו בחשבון את התגברות איום הסייבר החיצוני ואת רמת הרגישות של המשתמשים השונים, בזה רמת הרשאות לביצוע פעולות או לחשיפה לנתוני לקוחות.

לפרטים נוספים בדבר סיכוני אבטחת מידע והגנת הסייבר, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון באתר הבנק, באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך ובאתר מאי"ה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (עמ' 71-74).

סיכונים סביבתיים

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 74).

סיכונים משפטיים

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 74-75).

סיכוני ציות

פעילות קבוצת דיסקונט מול בנקים הפועלים ברשות הפלשתינאית. בשנת 2018 התקבלו בבנק כתבי חסינות ושיפוי חתומים בידי המדינה. לאחר הארכה, כתב השיפוי וכתב החסינות יעמדו בתוקף עד ליום 31 במאי 2021. לאור האמור, ממשיך הבנק בשלב זה במתן שירותים לבנקים הפועלים ברשות הפלשתינאית.

לפרטים נוספים, לרבות בדבר פעילות קבוצת דיסקונט מול בנקים הפועלים ברשות הפלשתינאית, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 78-80).

סיכון התנהגותי (Conduct Risk)

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 78).

חשיפה לסיכונים חוצי גבולות

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 78-80).

סיכון אסטרטגי

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 80-81).

סיכון מוניטין

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 81).

תגמולים לנושאי משרה בכירה

לפרטים בדבר תגמולים לנושאי משרה בכירה, בהתאם לאמור בתקנות 21 ו-22 לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970, ראו בפרק "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם", בדוח שנתי 2019 (עמ' 262-264).

● תוספות

לפרטים בדבר קשרים בין הדוחות הכספיים לבין סכומים פיקוחיים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 88-96). לפרטים בדבר איגוח, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2019, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 97).

אבי לוי, סמנכ"ל בכיר
מנהל הסיכונים הראשי

אורי לוי
המנהל הכללי

שאול קוברנאטסקי
יו"ר הדירקטוריון

נספח: מילון מונחים

איכות ניהול	הערכת נאותות ואפקטיביות ניהול הסיכון (אפקטיביות הבקורות).
אינדיקטור (Key Risk Indicator)	אמצעי / מחוון שנועד להציג את מצב החשיפה ביחס לסיכון.
אירוע כשל	אירוע בו התממש סיכון, בין אם נגרם נזק לבנק ובין אם לאו.
אשראי ברוטו	אשראי מאזני וחוץ מאזני לפני הפחתת סיכון אשראי (CRM), לפני המרה לאשראי (CCF) ולפני הפרשות להפסדי אשראי.
אשראי חוץ מאזני	כולל: מסגרות מחייבות בלתי מנוצלות, ערבויות, אשראים דוקומנטריים ונגזרים.
אשראי מאזני	מסגרות מחייבות - כל מצג שניתן ע"י התאגיד ללקוחו למתן אשראי (מאזני /או חוץ מאזני) בין בכתב, בין בע"פ ובין בדרך של התנהגות ואשר ניתן לצפות כי לקוח סביר יסתמך על המצג ככזה המחייב את הבנק.
בטוחות / ביטחונות	אשראי (לציבור, ממשלות) ואג"ח.
הפחתת סיכון אשראי (CRM – Credit Risk) (Mitigation)	נכסים שונים (סחירים ושאינם סחירים) המיועדים להבטחת החזר חובות הלקוח, כאשר אינו עומד בהחזרים השוטפים והמוסכמים בינו לבין הבנק.
הפרשות להפסדי אשראי	מקזזי סיכון המותרים עפ"י הוראות באזל II (בעיקר: ביטחונות נזילים משועבדים כנדרש). לפי הוראות אלה הבנק יכול, בעת חישוב דרישות ההון, להפחית את חשיפת האשראי שלו כלפי הצד הנגדי, ובכך להביא בחשבון את השפעת הביטחון.
חוב בהשגחה מיוחדת	עתודה שיוצר הבנק לכיסוי הפסדים צפויים בגין חבויות ללקוחותיו. לפי הנחיות בנק ישראל יש לבצע הפרשות פרטניות וקבוצתיות. הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני - הפרשה הנדרשת לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני וזהו כפגומים. הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי - הפרשה בגין קבוצות גדולות של חובות (תקינים ולא תקינים) לרבות הפרשות להפסדי אשראי בגין הלוואות לדירור הנמדדות בשיטת "עומק הפיגור".
חוב נחות	חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות בגינן נדרשת תשומת לב מיוחדת של הנהלה. אם חולשות אלה לא יטופלו, התוצאה עלולה להיות הרעה בסיכויים לפירעון האשראי או במעמדו של התאגיד הבנקאי כנושה.
חוב פגום	חוב שמוגן באופן בלתי מספק על ידי השווי הנוכחי המבוסס של הביטחונות ושל יכולת החזר של החייב, ולפיכך קיימת אפשרות ברורה שהבנק יספוג הפסד מסוים אם הליקויים לא יתוקנו. נדרש שתהיה חולשה מוגדרת היטב אשר מסכנת את מימוש החוב.
יחס כיסוי הנזילות (LCR)	חוב שהבנק צופה כי לא יוכל לגבות את הסכומים המגיעים לו ובמועד שנקבע על פי הסכם החוב.
יעד עסקי	היחס בין מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לסך תזרים המזומנים היוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים.
יתרת חוב רשומה	מטרה עסקית המוגדרת במונחים כמותיים או איכותניים, ובכפוף למגבלות התיאבון לסיכון.
מבחן קיצון מקרו כלכלי אחיד	יתרת חוב, לרבות ריבית צבורה שהוכרה, פרמיה או ניכיון שטרם הופחתו, עמלות נדחות או עלויות נדחות שנקפו לחוב וטרם הופחתו בניכוי כל חוב שנמחק חשבונאית. ריבית שלא הוכרה, או הוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה, לא תיכלל ביתרת החוב הרשומה.
מבחני רגישות	מבחן קיצון שפרסם הפיקוח על הבנקים, המבוסס על תרחיש אחיד לכלל המערכת הבנקאית ועל פרמטרים מקרו כלכליים שגיבש הרגולטור.
מגבלה (פנימית)	שיטה שבאמצעותה אומדים את השפעתו של שינוי בגורם סיכון יחיד (Single Factor), או במספר גורמי סיכון, על מצבו הפיננסי של התאגיד הבנקאי (לדוגמה, בסיכוי שוק - ירידה חדה בשיעור הריבית, בסיכויי אשראי - ירידה חדה במחירי הדיור).
מתווה הון	היגד הנקבע על ידי הבנק, המהווה גבול לפעילות במסגרת התיאבון לסיכון.
נגזרים מעבר לדלפק (Over The Counter - OTC)	תוכנית מפורטת של תחזית יחסי ההון לשנים הקרובות, הכוללת את ההנחות ששימשו לתחזית, תיאור השפעות הצפויים על שכבות ההון ויחסי ההון, ניתוחי רגישות לסיכונים העיקריים, ועמידה של הבנק ביעדי ההון. מתווה ההון מהווה בסיס לקביעת המלצה להנהלה ולדירקטוריון בדבר יעדי הון של תוכנית העבודה, ובכלל זה הכרית ההונית, תקציב נכסי הסיכון, הנפקות הון וחלוקת דיבידנד.
ניטור יחסי ההון	עסקאות בנגזרים אשר אינן נסחרות בבורסה רשמית, והבנק הינו צד לעסקה.
	מעקב אחר השינויים בנכסי הסיכון ובסיס ההון של הקבוצה והערכת העמידה ביעדי ההון שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

נספח: מילון מונחים (המשך)

סך התרעה	נועד להצביע על החשיפה לסיכון כאשר היא מגיעה לרמה מסוימת לפני המגבלה.
פרופיל סיכון	הערכת הסיכון המצרפי הגלום בחשיפות ובפעילות של הבנק.
תיאבון לסיכון (Risk Appetite)	משקף את טעמי הסיכון של התאגיד, ועקבי עם האסטרטגיה העסקית, תכנון ההון, תכנון הנזילות ומקורות המימון של התאגיד. התיאבון לסיכון כולל מגבלות כמותיות ויעדים איכותיים המתווים את קביעת המדיניות העסקית הקבוצתית בתחומי הסיכון השונים, ומהווה כלי מרכזי של הדירקטוריון לפיקוח ובקרה על פרופיל הסיכון של התאגיד.
תיק זמין למכירה	ניירות ערך אשר לא סווגו כאגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר.
תיק למסחר	מורכב מפוזיציות במכשירים פיננסיים המוחזקות עם כוונת מסחר, לצורך מכירה חוזרת בטווח זמן קצר, ו/או מתוך כוונה להרוויח משינויי מחירים ממשיים או צפויים בטווח קצר או ללכוד רווחי ארביטראז'. כדי שמכשיר פיננסי יחשב כחלק מהתיק למסחר עליו להיות חופשי מאמנה כלשהי המגבילה את סחירותו או שקיימת אפשרות לגדרו באופן מלא.
תיק לפדיון	ניירות ערך אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקם לטווח ארוך/ עד למועד הפדיון. התיק מוצג לפי שיעור התשואה לפדיון, הגלום בו מיום קנייתו.
תרחישי קיצון (Stress Tests)	שיטה לניהול סיכונים המשמשת להערכת השפעותיו הפוטנציאליות של אירוע ספציפי ו/או שינוי במערך משתנים פיננסיים על מצבו הכספי של תאגיד בנקאי. באופן מסורתי, הדגש בתרחישי קיצון הוא על אירועים חריגים אך מתקבלים על הדעת.
Credit Conversion - CCF Factors	המרה של פריטים חוץ מאזניים לשווה ערך לאשראי - לפי הגישה הסטנדרטית של באזל II, פריטים חוץ מאזניים מומרים לשווה ערך חשיפות אשראי באמצעות שימוש במקדמי המרה לאשראי.
Credit Support Annex - CSA	נספח להסכם ISDA המסדיר את נושא הבטוחות בגין עסקאות בנגזרים מול הצד הנגדי. בנספח זה נקבע סכום סף המשקף את החשיפה המרבית לה מוכן כל אחד מהצדדים הנגדיים להיחשף, ללא בטוחות.
International Swaps - ISDA and Derivatives Association	הסכם בינלאומי המאפשר קיזוז של התחייבות ודרישות הדדיות שמקורן בעסקאות בנגזרים מעבר לדלפק, במקרה של חדלות פירעון צד נגדי.
Foreign Account - FATCA Tax Compliance Act	במטרה להפחית את העלמות המס על ידי משלמי מסים אמריקאים, בשנת 2010 חוקק בארה"ב ה-Foreign Account Tax Compliance Act (לעיל ולהלן "FATCA"). מכח ה-FATCA חויבו גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב לזהות ולדווח לרשויות המס בארה"ב על כל מי שהינו אזרח ארה"ב או תושב ארה"ב המחזיק אצלם חשבון פיננסי. האסדרה נכנסה לתוקף ביום 1 ביולי 2014. יישום האסדרה מבוצע במדינות רבות, לרבות ישראל, במסגרת הסכם בין מדינות שחתם בין ישראל וארה"ב.